

Pannonhal-

2014/7.évfolyam/2.szám

A tartalomból:

Turisták bárhol

Bencés művek - Balatonfüred

Interjú Pál atyával

In loco parentis

São Paulo - prézesapáti feljegyzések

Maradunk

Pannonhalma az a hely, ahol a falak mindig átalakulnak. Biztosan ismerik a kedves olvasók azt a német nyelvterületen elterjedt közhiedelmet, hogy a bencés rend rövidítése, az „osb” onnét ered, hogy „Oh, sie bauen” – Ó, hát ők építkeznek. Pannonhalma is bencés hely. Ha éppen nem épül valami, akkor átépül. Így lett a középkorban ebédlőből lakószárny, majd várfalból konyha, aztán a torony helyén gimnázium, legutóbb pedig a bástyában könyvtár.

Változunk

De egy igazi bencés helyen, az úr szolgálatának iskolájában, másként is átalakulnak a falak. Ami eddig lezárt, kirekesztett, az most tartást, biztonságot ad. Ami eddig eltakart, árnyékot vetett, ugyanaz most felemel, új távlatot mutat. Hiszen legtöbbször nem a falak változnak, nem a kövek, a malter meg a vakolat. Hanem mi tanuljuk meg másként használni a teret. Alakítjuk, mert alakít minket. Mert az épület: az marad. Az építő változik.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Tartalom

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.
a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu
9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140
Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcsics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László
A fotókat készítette: Andrónyi Miklós, Bencés Fotótár, Bérczesi Tamás,
Bori Dániel, Csikós Máté, Horváth Tamás, Hunyady Gergely,
Kövári Brigitta, László Zoltán, Pogány Péter, Siska Gábor, Takács Péter
A címlapfotót és a plakátfotót Horváth Tamás készítette.
Az újságot László Zoltán tervezte a Pannonhal-MA I. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly designja alapján
Köszönjük Dula Jánosnak, Halász Tibornak és Sas Alexandernek a korrektúrát
Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5300 példányban
Pannonhalma, 2014

Maradunk - Változunk	02
Ausculda	03
Ora - Keresztet vetettünk	04
Labora - Gyógynövényműhely	06
Életünk - Lektor- és akolitusavatás	07
IKSZ-es segítők a Főapátsági Könyvtárban	
Orgonapont, Turisták bárhol	09
Olvasói levelek - Háborús emlékeim	10
Fejlődési pályán - Fejlesztések a qpaci vívásban	11
Bencés művek - Balatonfüre	12
Placid atya platinamiséje	13
Rendes mester - Interjú Pál atyával	14
Ora - Az oblátusközösség bemutatása	18
In loco parentis	19
Világot lát(t)unk - A nagy háború centenáriuma	21
Bencés világ - São Paulo, prézesapáti feljegyzések	22
Akikre büszkék vagyunk	24
Ora - Pannonhalmi Húsvét	26
Támogatói oldal - Tozó-kupa	28
Ballagás 2014	30

Auscultha

Ezzel a szóval kezdődik Szent Benedek Regulája: Hallgasd meg, ó fiam, a mester parancsait. Ez nem valami passzív hallgatás, hanem aktív odafigyelés, készséggel teli befogadás. Belső, lényünk közepével való fülelés ez, hisz Benedek úgy mondja, hogy „szíved fülét hajlítsd” a mester szavaihoz. Itt a földi mester, az előljáró és az égi Mester, az Úr egyaránt ott áll előttünk, aki gazdagítani szeretne bennünket.

Eltűnődhetünk, hogy kik is várnak tőlünk még meghallgatást. Sokan szomjazzák, hogy legyen valaki, akinek van ideje és türelme, hogy meghallgassa őt, hogy kitárhassa szívét és megoszthassa akár örömet, akár bánatát. Gyökössy Bandi bácsi mondta: nem véletlen, hogy a Teremtő két fület és egy száját teremtett nekünk, ezzel is tanítva, hogy többet kell (oda)hallgatnunk, mint beszélnünk. Tudnunk kell késlekednünk a tanácsosztásban, válaszok adásában és türelemmel, érdeklődéssel meg kell hallgatnunk a másikat, hogy átérthesse, megértik őt, nem akarják azonnal kioktatni. Ebben a meghallgatásban kaphat a társam olyan otthonos teret, ahol szabadon megfogalmazhatja gondolatait, érzéseit. Ebben a szabad térben kimondhatja, amit talán még maga előtt sem mert kimondani, de érzi a figyelmes jelenlétben, hogy itt most minden kimondható, anélkül hogy félnie kellene a megítéltetéstől. Ebben a térben tudja rendezni gondolatait, tudnak megszületni új irányok, elhatározások. Ha már mindent kimondhatott, átélte, hogy megértették, jöhet el az ideje a beszédemnek. Lehet, hogy csak egy megerősítő szavam lesz a saját felismeréseihez. Ekkor lehet már kész arra, hogy új szempontokat is befogadjon.

Gyönyörű példa erre az érdeklődő meghallgatásra, amikor a Mester, Jézus az emmauszi tanítványok mellé szegődik. Az igazi mester nem az, aki csak tanít, hanem az, aki meg is hallgatja tanítványát, megérti, hol tart és mire van szüksége, és csak utána tanít. Az emmauszi úton Jézus úgy szegődik a két csüggedt tanítvány mellé, hogy nem erőlteti rájuk magát, először inkognitóban marad, de megszólít és figyelmesen kérdez: „Miről beszélgettetek itt az úton” (Lk 24,17) Nem sietteti a tanítványokat, lépést tart velük, sőt megáll, amikor azok gondterhelten megállnak. Érdeklődő figyelemmel beszélgeti őket, nem kontrollálja, nem befolyásolja beszámolójukat. Szabadon beszélhetnek arról, miként ütközött saját elképzelésük a történetekkel, és mindez hogyan törte össze jövőbe vetett reményüket. Csak miután mindent elmondtak, kezdi el őket Jézus tanítani, és rámutat arra, hogy ami történt, az meg volt írva az Írásokban, és az összetörtnek hitt kép egybeilleszthető. Így azok, akik csüggedt szívvel hagyták el Jeruzsálemet, néhány óra múlva e meghallgatás és beszélgetés után lángoló szívvel térnek oda vissza.

Mi is így nyerünk meghallgatást az Úrtól, másrészt ez a mi küldetésünk is! Egyszerre kapjuk a lángot, hogy tovább is adjuk. Gyűjtsuk lángra a szomorúak szívét! Nem a saját erőnkől, de onnan Felülről.

Ora

Keresztet vetettünk

Mostanában újra és újra eszembe jut, hogy gyermekkori nyelvi félreértésem miként vált egy éveken át tartó "teológiai" töprengés elindítójává (már ahogy egy négy-ötéves gyereknek "teológiai töprengései" vannak): A "keresztet vetni" kifejezést ugyanis kisgyerekként összefüggésbe hoztam azzal, ami a kertben történt: hogy elvetették a magot és az kikelt. Hogy rendszeresen (minden imádság előtt) "vetettük a keresztet", valami különös, titokzatos - hatásában és összefüggéseiben követhetetlen, de igen fontos tevékenység megnevezését jelentette.

Az első töprengés azonban újabb töprengésnek adta át a helyét, amikor egyszer csak rájöttem, hogy az ágyat is "vetik". Aztán kiderül az "igazság", és látszólag ki is tartott mindaddig, amíg évtizedek múltán rá kellett jönnöm, hogy a keresztet mégiscsak "vetik", "vetjük", és éppen abban az értelemben, ahogy kisgyerekként gondoltam. Rá kellett jönnöm, hogy emberi alaptevékenységünkhöz tartozik, hogy "vetjük" egymás számára a keresztet. Mint a magot. Csak ebből nem növény - virág, zöltség, bokor vagy fa - nő, hanem szenvedés. Vetjük egymás számára - meg önmagunk számára is - a keresztet. Akarva, akaratlanul, néha szándékosan, máskor véletlenül, néha ártatlanul, máskor ártatlanságot színlelve.

És mindegyikünknek megvan a maga fallal körülvett vetése, amit kapott, amit őriz, aminek hullámszája és szélcsendje kihat egész életére. Sokan vetették, talán voltak, akik a nagyobb részt, és talán vannak, akik most is aktívak.

És persze mi magunk is sokfelé "bedolgozunk" (~ akarva, akaratlanul, néha szándékosan, máskor véletlenül, néha ártatlanul, máskor ártatlanságot színlelve - akár még önmagunk előtt is). "Keresztet vetünk", és innen nézve akár úgy is tűnhet, hogy folyamatosan "rongáljuk" egymás életét, folyamatosan pusztítjuk a saját életünket is. Nem könnyű megtalálni, hol vágható el a gyűlölet szála, a bosszú szála, a hatalom szála, az önzés szála...

Számunkra, keresztények számára mégis elmondhatatlanul fontos, amit nagypéntek délután ünneplünk: hogy Jézus felfekszik a keresztre és hogy meghal ott. Vagyis felfekszik mindarra a keresztre, amit nekünk vetettek - és amit mi vetettünk másoknak. A saját keresztünkön ez annyit jelent, hogy nem vagyunk egyedül, hogy soha nem vagyunk egyedül. Akkor sem, amikor mások okoznak szenvedést nekünk, és akkor sem, amikor mi önmagunknak. Akkor sem, ha ártatlanul, és akkor sem, ha okkal. Akkor sem, ha tudjuk miért, és akkor sem, ha fogalmunk sincs.

Jézus nem csak hogy ott van velünk a kereszten, hanem a végsőig ott van: a halálig. Nem kell neki elmennie, nem jár le a munkaideje, nem unja meg a panaszainkat, a nyavalygásainkat, a kishitűségünket, a kétségbeesésünket, a keserűségünket, a leépülésünket, sőt, a hosszabb-rövidebb ideig tartó reményvesztettséget, rosszkedvet sem. Nem lesz elege. Marad. A halálig. Ott lesz velünk azokon a kereszteken, amelyeket mások vetettek nekünk, és amelyeket mi magunk vetettünk magunknak.

Viszont (és ezt nem szabad elfelejtenünk!) Jézus ott van a másik keresztjén is. Mindabból a szenvedésből, amit mi okozunk (bárminek is), Jézus néz vissza. Ő áll szemben a gyűlöletünkkel, a bosszúnkkal, az indulatunkkal, az erőszakos önérvényesítésünkkel. A legrosszabb nem az, ha nem látjuk meg Jézus arcát az emberben, hanem ha nem is keressük. Mert ha nem keressük, meghalt; számunkra meghalt. – Vannak, akikre – a kifejezés egy másik értelmében – “keresztet vetünk”; vagyis lemondunk róluk. Néha jó okunk van az eltávolodásra, arra, hogy megsértődjünk, hogy kifejezzük csalódottságunkat. Talán még arra is lehet okunk, hogy feltételeket szabjunk... – Egyről azonban nem szabad megfeledkeznünk: a kereszt, a szenvedés, amit a másiktól okozunk, Jézusé is lesz. Mindig. Mert ő kitart amellett is, akit mi már leírtunk, mindig ott áll a vesztes mellett...

Éppen ebből következik, hogy amikor imádságaink kezdetén keresztet rajzolunk magunkra, nem pusztán a kivégzés eszközével jelöljük meg a testünket, hanem Jézus keresztségével, aminek talán éppen az volna a lényege, hogy nem “veti” a keresztet (mint fűvet), hanem magára veszi. Mindenekelőtt a sajátját. Jézus maga is mondja: “Aki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen”. (Mt 16,24) Felvenni a keresztet, azt jelenti, hogy nem ijedünk meg attól, ami van (amit mások vetettek nekünk, vagy mi vetettünk másoknak és önmagunknak). És amikor Ő arra biztat, hogy “vegyük fel” a keresztet, nem azt mondja, hogy oldjuk meg, még csak nem is azt, hogy kegyes magyarázattal “tegyük a helyére”, ami nehéz, ami az éltünk fájdalma, hanem hogy vállaljuk nehézségként és fájdalomként. Hogy hagyjuk meg beépíthetetlennek, lezáratlannak, kiismerhetetlennek. Hogy éljünk várakozásban.

Amikor nagypéntek liturgiájában a kereszthódolat alatt – egy szokatlan gesztussal – Krisztus keresztségéhez lépünk, ne a saját meghatódottságunkon hatódjunk meg, hanem a mozdulat bátorságában keressük, hogy mikor és hol kellene odalépünk valakihez ugyanezzel a bátorsággal. A kereszten ugyanis már nem a halott Jézus vár ránk (mert róla még nagypénteken is hisszük, hogy feltámadt), hanem azok, akiknek az életébe “keresztet vetettünk” vagy akikre “keresztet vetettünk”.

Varga Mátyás OSB

Labora

Gyógynövényműhely

A Pannonhalma egy évvel ezelőtti számában tudósíthattunk az Apátság Officina Sancti Martini elnevezésű, gyógynövénytartalmú termékeket készítő műhelyének kialakításáról. Ebben a számban már örömmel számolunk be első eredményeinkről: szappanjainkról és fürdőszóinkról.

A szappan alapvető része hétköznapijainknak, ezért választottuk termékeink sorában az elsők közé. A műhelyben készülő szappanok kiválóan, ugyanakkor kíméletesen tisztítanak, amit a természetes, növényi olajokból helyben készülő szappanalap biztosít. Mesterséges színező-, felületaktív-, tartósító- és illatanyagot az érzékeny bőr, – sőt egész szervezetünk védelme érdekében nem használunk. Különleges tulajdonságuk, hogy kézmosás után lágy, krémes érzést hagynak a bőrön. Ez a jellemzőjük a bőrápoló hatású extraszűz olívaolajnak köszönhető, amelyet szappanunk jelentős mennyiségben tartalmaz, és spanyolországi ültetvényeinkről érkezik hozzánk. Az illatosításra szolgáló mandarinolajat Szicíliában préselik számunkra. A gyümölcs héjának kivonatát az aromaterápiában az öröm olajának nevezik, és Zólyomi Zsolt parfümőr választotta azzal a céllal, hogy kísérelje és kiegészítse a szappan legfontosabb és legkedvesebb összetevőjét, a monostor kertjében termő levendulavirág kivonatát.

A műhelyben a szappanok kézzel készülnek, többféle méretben. A szappanalap és az illóolajok keverékét tömbökből öntjük, majd felvágjuk, és éleiket lekerekítve kézben könnyen forgathatóvá alakítjuk, majd az Officina Sancti Martini bélyegzőjének védjegyével jelöljük őket. Tálcaikon sorakozva és tiszta, hófehér dobozokba csomagolva 6 hétig érnek, míg biztonságos használatukról kémiai vizsgálatokkal meggyőződve újtukra bocsájtjuk őket. A felhasznált illatok és növényi olajok

esszenciáiként a virágos nyári levendulamezők bőségét közvetítik használóiknak.

A kolostori gyógyászat jól bevált és fontos terápiás eszköze a fürdő. Szent Benedek arról rendelkezik, hogy használatát ajánlják fel a betegeknek, ahányszor hasznukra van. Már a megfelelő hőmérsékletű víz felhajtóereje is nyugtató, lazító hatású, melyet a felszívódó sók és növényi kivonatok hatásai egészítenek ki. A gyógynövényműhely új fürdőszóival készített víz lágságát és regeneráló hatását magnézium tartalmú Epsom só és mediterrán tengeri só biztosítja. „Tiszta levendula” fürdőszónk azoknak készült, akik a gyógyító erejű növény feszültségoldó, kiegyensúlyozó és bőrápoló hatásait teljes, természetes tisztaságában szeretnék élvezni, de az intenzív színre és tartósabb illatra vágyók számára is kínálunk alternatívát.

Lábpórázó fürdőszóink fogadtatását kíváncsian várjuk. Vannak, akik még sosem gondoltak arra, hogy lábfürdőt vegyenek, míg mások életének szerves része ez az ősi, hagyományos terápia. Bármennyire is furcsán hangzik, már egy lábfürdő is átmelegíti az egész testet, fokozza a torok és az ornyálkahártya vérkeringését. Ideális kezdődő meghűlés esetén! A láb fáradtságának enyhítésére használt lábfürdő az egész testre felszabadítóan hat. A rendszeres lábfürdő pedig talpajnk és lábujjaink igénybevett, fertőzésre érzékeny bőrének ápolásában jelent kiváló megoldást.

Az apátsági lábfürdő sók összetételében markáns, a középkori szerzetesi kertek meghatározó növényeinek – kakukkfű, rozmaring, menta, lavandin – hatóanyagai és sokszínű gyógyhatásai sorakoznak, melyet a sók bőrpórázó tulajdonságai egészítenek ki.

Az Officina Sancti Martini termékeit azoknak kínáljuk, akik tiszta és szelíd anyagok használatára törekcsenek, kedvelik a kertek természetességét, és értékelik az örömmel végzett kézi munka gyümölcsét. Dobozos valódi levendula szappanjaink elérhetőek az apátsági ajándékoltokban. Fürdőszóink és új kishappanjaink pedig a levendulahét kezdetén kerülnek ugyanitt a polcokra.

Kívánjuk, hogy sok örömet leljenek használatukban!

Izer Katalin, műhelyvezető

Életünk

Lektor- és akolitusavatás

Kilenc akolitus és egy lektort avatott Várszegi Asztrik főapát úr Nagyhétfőn a pannonhalmi bazilikában. A lektor feladata Isten ígéjének felolvasása és oktatása, az akolitusoké a liturgiában való szolgálat és a tanítás.

Az elmúlt időben mind a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban, mind a főapátság fenntartásában lévő Szent Benedek Gimnáziumban felmerült annak az igénye, hogy a hitoktatásban és a lelkipásztori munkában részt vevő világiak lektorként és akolitusként az liturgiában is aktívan szolgálatot vállaljanak. Tavaly indítottuk meg azt a képzést, amelynek keretében világi munkatársak felkészítést nyernek e két tisztségre. A jelentkezők között vannak hittanárok, valamint a főapátság intézményeinek felső- és középvezetői is.

Feladatuk a liturgikus szolgálaton túl az, hogy saját munkahelyükön vagy a plébánián aktívan bekapcsolódjanak a keresztény közösség építésébe, lelkipásztori szolgálatába. Ezért van az, hogy a Szent Benedek Gimnázium főigazgató-helyettese, Madaras Attila állandó diakónusként is működik.

A lektor- és akolitusavatásra való felkészülés intenzív hétvégéken történt, amelyeket a jelöltek a főapátságban töltöttek. A hétvégék alkalmával a jelöltek az előadásokon és megbeszéléseken túl a szerzetesközösség imaóráin és liturgiáján is részt vettek. A kurzust Asztrik főapát úr, Titusz atya, valamint a szerzetesközösség tagjai tartották. A felkészülés utolsó lépése a nagyhétfői pannonhalmi tanári kari lelkigyakorlat

volt, amelyet Liviu Jitianu teológus, a kolozsvári egyetem oktatója tartott.

A lektor- és akolitus-avatás homíliájában Asztrik főapát úr a nagypénteki eseményből indult ki: „amikor Jézus holttestét kiadják Arimateai Józsefnek, átadják a születő keresztény közösségnek a Test gondozását. Az ige olvasásában, az eucharisztia ünneplésében és a lelkipásztori munkában egyaránt Krisztus testét gondozzuk. Csak gyengédséggel lehet ezt tenni.”

Dejcsics Konrád OSB

IKSZ-es segítők a Főapátsági Könyvtárban

A 2016-os érettségítő fogva a vizsga kötelező előfeltétele, hogy a diákok 50 óra közösségi szolgálatot teljesítsenek. A rendelkezés már érinti idei 9. és 10. osztályos diákjainkat. A gimnázium a második félévben ezért 13-25 órányi közösségi szolgálati programot ajánlott fel Szalai Zsolt tanár úr koordinálásával. A következő kilenc projekt indult el: kisebb diákok korrepetálása legalább 5 alkalommal; életinterjú készítése a szociális otthonban lakó idősekkel (hang és filmfelvétel készítése); környezettudatossághoz kapcsolódó programok; közös programok az időseknek és a diákoknak (filmnézés és kirándulás a pannonhalmi illetve a soproni idősek otthona lakóival); parkrendezés; az is-

kola két biciklitárolójának felújítása; az iskola környezetében található kültéri bútorok festése; az iskola és az Apátság környezetének rendezése; valamint közgyűjteményi feladatok ellátása a könyvtárban.

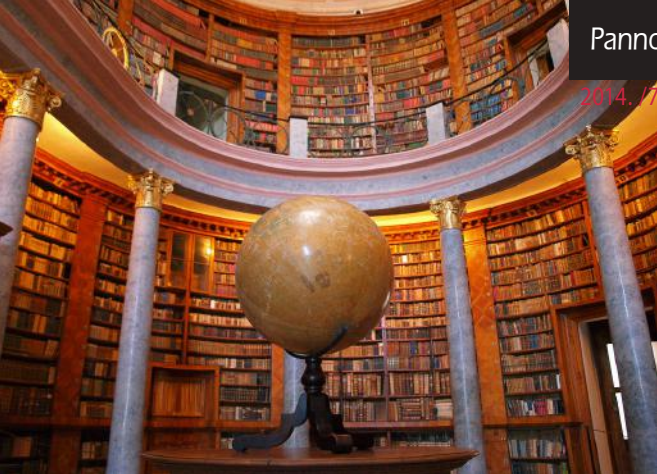
A főkönyvtári IKSZ projekt 2014. április 2-án indult mintegy hatvanfőnyi lelkes jelentkezővel. Az itt teljesíthető 50 órás szolgálatot öt tömbre bontottuk, úgy tervezve, hogy 2014. június 12-ig az első két tömböt tudjuk teljesíteni – öszre halasztva a többi lehetőséget.

A jelentkező fiúk nagy létszáma miatt hat csoporttal azonnal indulhatott a projekt. Sokan választottak bennünket, ezért nem jöhetett számba az a lehetőség, hogy csupán mechanikus mun-

kát: duplum-válogatást, selejtezésnél, átcsoportosításoknál rakodómunkát biztosíthassunk számukra. Olyan elfoglaltságot kerestünk tehát, amely sok emberrel is megvalósítható, speciális, érdekes és hasznos, könyvtár- és múzeumpedagógiai jellegű, és a fiúk az általuk szinte észrevétlenül elsajátított ismereteket készséggel és örömmel tudják és akarják megosztani diáktársaikkal most, illetve egyetemi éveikben is hasznos segítséggel szolgálhatnak majd kutatómunkát végző évfolyamtársaik számára.

Az első tömb egyfajta bevezető, ismeretszerző munkát, illetve terepbejárást tartalmazott, tekintve a Főapátsági Könyvtár igencsak speciális

Életünk

voltát és labirintus-szerű, nagy kiterjedését. Itt ismerkedtek meg a könyvtár történetével, sokrétű állományával, annak gondozási, raktározási, állományvédelmi módjaival, mindennapi életével, fejlesztési terveivel.

A második tömb már nagyobb aktivitást igényelt: feldolgoztuk a Főkönyvtár saját, *Miracula et sanctitas* címet viselő kiállítását. A fiúkkal először egy saját kiállítás-bemutató brosúra segítségével végigjártuk magát a tárlatot, s már ekkor érzékelték, hogy egy kiállítás jóval többet jelent annál, mint üveg alatt megtekinthető régi könyveket, kinyitva egy-egy szép, vagy érdekes oldalon. Az adott könyveknek, nyomtatványoknak, kéziratoknak ugyanis külön történetük van: egyiknek a keletkezési körülményei, másinak az egyedisége, harmadiknak a rendkívül érdekes képei, negyedikben az ábrázolt dolgok

levél, vagy irodalmi mű (novellarészlet) formájában oldották meg a feladatot. A projekt idejére szülői látogatások is estek, a fiúk pedig körbevitték a szülőket, rokonokat is, bemutatva számukra az általuk már megismert tárlatot, elidőzve az érdekesnek talált részeknél, így belekóstoltak egy kissé az idegenvezetők munkájába is.

A 2. tömb fénypontja ezután következett: kis csoportokban két történetet (a nürnbergi Schedel-krónika nyomdai alapanyagainak Augsburgba lopását, és ottani kalózkidadásának elkészítését, valamint egy 1641-42-es pozsonyi kísértetjárást képekben is megörökítő, korabeli kiadású munka háttértörténetét) dolgoztuk fel, de már önállóan, házi színielőadások formájában.

Először egymásnak adtuk elő a darabokat, majd Tóth Imre (10.A) és forgatócsoportja filmet készített a könyv-

tárról és a két történet színreviteléről.

A lelkes színészek és az odaadóan dolgozó forgatócsoport több délutánon keresztül tartó munkája nyomán megszületett annak a filmnek az anyaga, melyet majd ősszel, a könyvtári IKSZ 2. tömbjének lezárásaként szeretnénk bemutatni, immár az egész gimnázium diáksága előtt. Ez volna a tömb egyfajta összegzése is, ugyanakkor a képi anyag sokkal inkább megmarad, mint a hallott szó, és ezzel kívánunk kedvet, érdeklődést kelteni általában is egy könyvtár, vagy egy kiállítás megtekintése iránt. A fiúk megélték magát a kiállítást, sokkal többet abból, mint amennyit egy üveg alatt kitett könyv látványa jelent – így, ezzel a lelkesedéssel ajánlották és ajánlják az általuk szinte észrevétlenül tanultakat diákjaik számára.

Mindezek mellett pedig nem csupán tudományos, vagy könyvtárpedagógiai témákkal foglalkozó alkalmak voltak ezek; a diákok részt vettek a Főkönyvtár duplum-példányainak válogatásában, és lelkesen segítettek a bencés öregdiákok, illetve a főapátság dolgozói számára rendezett könyvadásban.

Hegedűs Józsefné, könyvtáros

Rugalmas munkahelyek Pannonhalmán

A Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében a Magyar Bencés Kongregáció Pannonhal-

mi Főapátság 8,2 millió Ft támogatást nyert a rugalmas munkahelyek kialakítására. A projekt célja a Pannonalmi Főapátság teljes szervezeti megújítása, a rugalmas munkaformák bevezetése a munkavállalók magánéletének és munkahelyi kötelezettségeinek összehangolása érdekében. A projekt keretében sor került a vezetők képzésére, az elsajátított ismereteknek a gyakorlatban történő alkalmazására és a stratégiai célok meghatározására műhelymunka keretében, továbbá a teljes személyügyi politika megújítására. A projekt 2013 máju-

sától 2014 áprilisáig tartott, de pozitív hatásai a Pannonalmi Főapátság több mint 200 munkavállalójára és rajtuk keresztül a Főapátság tevékenységeire reményeink szerint hosszú távon érezhetőek lesznek.

Cím: Rugalmas munkahelyek kialakítása a Magyar Bencés Kongregáció Pannonalmi Főapátságánál

Azonosító: TÁMOP-2.4.5-12/7-2012-0047

Támogatás összege: 8.219.375,- Ft

Támogatás intenzitása: 100 %

A megvalósítás kezdete: 2013.05.01.

A megvalósítás befejezése: 2014.04.30.

Rábai László, főapátsági titkárságvezető

Életünk

Orgonapont

2014. június 1-jén a Filharmónia Magyarország első ízben rendezte meg az OrgonaPont Fesztivált, amelynek középpontjában a hangszerek királynője, az orgona állt.

Ezen a napon mindenki az orgonáról beszélt, megszólaltak rég nem hallott hangszerek, de természetesen a legismertebbek is. Országos szinten erre a különleges instrumentumra irányult a figyelem, az orgonára komponált darabok fókuszba kerültek.

A fesztiválhoz kapcsolódóan három esemény zajlott Pannonhalmán. Elsőként a vasárnapi konventmisében a kezdetek óta a katolikus egyház legősibb énekincse, a gregorián szólalt meg. Ez az ének egészült ki az orgonakísérettel, illetve önálló orgonadarabokkal. Közreműködött a Pannonhalmi

Bazilika szkolája Albin atya vezetésével, Ribb József játszott orgonán. Az aznapi kétorgonás vesperáson a szkola énekét kísérve megszólalt az új portatív orgona is, mely a Pannonhalmán élő Takács Péter orgonaépítő mester tervei alapján készült. A vesperás végén Cirill atya megáldotta a gimnázium új gyakorlóorgonáját a Káptalan-teremben. Ez az orgona szintén Takács Péter munkája. A megáldást követően rövid koncert hangzott fel Rácz Boldizsár 11.b-s növendék és Kiss Zsolt tanár úr közreműködésével.

Turisták bárhol

Kinyitottuk a főapátság új kapuját – üvegből, betonból, a Hóman-bástyán –, s ezzel kinyitottuk a bazilika kapuját, és az imádság kapuját is egyben a turisták előtt. Az viszont kérdés, hogy ők tudnak-e erről. Tudják-e, hogy amikor 12.50 körül belépnek a bazilikába, akkor az imádságba, a napközi imaórába lépnek be? Néha, úgy tűnik, nem. Előfordul, hogy amolyan úrhajósokként, sisakkal (fejhallgatóval) a fejükön bolyonganak a szent terében, látványként érzékelve talán, hogy a szerzetesek a stallumban állnak, ülnek, – de csak látványelemnek tekintve, s a zsolozsmába bele nem hallgatva. Hiszen ott a fejükön a fejhallgató. A stallumban ülőnek, állónak nem sok lehetősége marad: haragszik, vagy éppen tudomást nem vesz (ennyiben kölcsönös az attitűdje a bolyongó turistáéval) – esetleg bánja, hogy most már ott lehetnek a turisták bárhol. Vagy éppen be is zárhatja a bazilika és az imádság kapuját. Esetleg még szélesebbre tárja. A bencés közösség arra jutott, hogy nem pusztán beengedjük, hanem április közepétől kifejezetten meghívjuk a turistákat – mint vendégeinket – a napközi imaórára, a szent terébe. 12.50-kor átváltozhatnak ők. Eldönthetik, hogy kívül maradnak, vagy meghívottként belépnek. Utóbbi esetben

nemcsak a nyolcszáz éves térbe lépnek be, hanem a monostor ezer éves hagyományába is, mert arra kapnak meghívást, hogy kapcsolódjanak be a szerzetesközösségnek a magyar hazáért végzett imádságába. Pro stabilitate regni nostri. És persze a stallumban ülőnek is változnia kell a kapu kinyitásával. Észre kell vennie, hogy ki jött azon be, és milyen szándékkal. Így aztán a napközi imaóra könyörgéseiben április közepe óta minden nap megemlékezünk a környezetünkben élő emberekről: vendégeinkről, hajléktalanokról, kisebbségekről, politikusokról, családokról, zsidókról, moszlimokról, keresztyénekről, szenvedőkről, orvosokról, diákjainkról, tanárokról, munkatársakról. Igen, és a turistákról is. Akik már az imádságban is ott lehetnek velünk.

Dejcsics Konrád OSB

Olvasói levelek

Háborús emlékeim

Mint bencés öregdiák (GY 45 dec) szeretnék Önökkel kapcsolatba kerülni, lapjukat a győri bencés főtitkártól, Péter Tamástól kaptam. 1940-45 között voltam a győri bencés gimi tagja, azóta is a legjobb emlékekkel gondolok hosszú és változatos életemben az ott eltöltött évekre. Először is elküldöm önöknek a kitüntetésem másolatát, részletes indoklással, melyet márc. 15-én adott át a brüsszeli magyar nagykövet. Ez egyben rövid életrajz is.

Végül is leírok néhány adatot a 44-45-ös évekről, mint egyéni tapasztalatot. Édesapám a győri Richards Finomposztógyár műszaki igazgatója volt. Ebben a szerepben azt a megbízatást kapta az angol vezetéstől, hogy a várható 44-es év háborús eseményei – a német visszavonulás és a szovjet előretörés – miatt költöztesse a gépek és a félkészáru egy részét olyan helyre, ahol nem tűnik el. Szüleim mindig jó kapcsolatban voltak a bencésekkel, és így jött az ötlet, hogy a vár pincéiben elég hely van a feltűnés nélküli raktározásra. Apám a nyilas időkben a fejét kockáztatta. Munkatársai szerették, és senki nem árulta el. Közben a vár a Vöröskereszt védelme alá került.

A győri üzem a vasút mentén feküdt, többször bombázták, így nekünk is el kellett költöznünk, előbb Ménfőre, majd a szovjetek közeledésére beköltöztünk a monostorba, ahol már cca. 3000 személy tartózkodott. Én az olasz gimnáziumban tanultam tovább, amennyire lehetett, és tekintve, hogy az apácák a menekültekkel voltak elfoglalva, én órák után a tanári szobákat, többek között Dr. Kovács Arisztid lakását is takarítottam, és a parkettát is súroltam. Ma is szeretettel és tisztelettel gondolok vissza Arisztid atyára. December végére a gimnázium kiürült, 1945 újév napján nyilas járőr kért bebocsátást a kolostorba. Elsősorban katonaköteles fiatalokat kerestek. Az atyák kijelentették, hogy ilyen fiatal itt nincs, de a biztonság kedvéért engem meg egy másik srácot felvittek a bazilika orgonája mögé. Éppen mise folyt, a félhomályban ráléptünk valamelyik sípra, és lent a templomban nem tudták elképzelni, mitől ilyen hamis az orgona. Végül a nyilasok mindenki nagy megkönnyebbülésére elmentek. És az atyáknak ráadásul még igazuk is volt, én valóban csak január 3-án lettem 18 éves.

Viszont nekünk azonnal el kellett hagyni a kolostort. Este sötétben indultunk el finom falatokkal felszerelve a ravazdi erdőben lévő vadászkastélyba. Magas hóban, teljes sötétségben értünk az erdei házba. Távolról, Kisbér felől ágyúszó hallatszott, az ég színes volt a felvillanó ágyútűztől.

Alig hogy elhelyezkedtünk, ismeretlen emberek feltörték az ajtót, mi egy kis helyiségben húzódtunk meg. Az idegenek találtak italt, és a mi elemózsiánkat, rövidesen elkezdtek enni-inni, majd éjjel fele elhagyták a házat. Az erdő különben is tele volt kószáló emberekkel. Másnap reggel vissza a faluba, ott láttuk, hogy a Szt. László hadosztály toborzó irodája volt a Nizsalovszky patika egyik szobájában. Engem rögtön felvettek, és ott találkoztam osztálytársammal, Nizsalovszky Lacival (GY 45). Ő is bevonult, nagyon megörültünk egymásnak, és a novemberi hazatérésig jót s rosszat is éltünk át együtt, és így egy életre szóló barátság jött létre.

Tüzezek lettünk, 150 mm-es ágyúk, vontatók, teherautók, minden vadonatúj. Ütegarancsnokunk, Imrédy zászlós úr, a miniszterelnök fia. Ami ezután történt, évekig talány volt, amíg egy másik bencés diák ismerősünk, Morandini Tamás (PH 53-54) kiderítette, hogy a hadosztály egy része angol parancsnokság alá kerülne, és a háború után, ha Magyarországon is négy hatalom kormányozná az országot, mi az angolok segítői lennénk. Zerge-utakon jutottunk ki Ausztriába, az oroszok mögöttünk, de sikerült a karintiai határt elérni, ahol már az angolok uralkodtak. Egy hónapig még le sem fegyvereztek, de utána jött a szomorú hír, hogy nem lesz négyhatalmi megszállás, csak szovjet uralom. A történet vége, hogy az államosítás után, a családot koholt vádak alapján letartóztatták 1950. jan. 6-án, apám 13, anyám 12 és én 9 havi börtönt kaptunk, amit Veszprémben töltöttünk le. A történet pikantériája, hogy itt is én takarítottam az ügyész lakását, ez a koreai háború indulása volt, utána beszámolhattam cellatársaimnak. Ezután érthető, hogy 1956 novemberében elhagytuk Magyarországot. Szüleim Ausztriában maradtak, én pedig feleségemmel Belgiumba, Antwerpenbe költöztem, ahová legjobb barátom a csornai Horváth Gyuszi (Gy 43) hívott, aki már 48-ban disszidált. Ő elvégezte a leuveni egyetemet, és utána még évekig együtt dolgoztunk. Íme, életem egyik szép példája a bencés összetartásnak.

Fejlődési pályán

Fejlesztések a pannonhalmi vívásban

Eseménydús vívó tavasz végén vagyunk. A Magyar Vívó Szövetség január 29-i döntése értelmében a QPAC Bencs Diáksport Egyesület Vívó szakosztálya a szövetség tagja lett. Ezt követően 720ezer forintos sportágfejlesztési támogatásban részesültünk, amelyből felszereléseket vásároltunk: fejképeket, vívóruhákat, fegyvereket és egy három fegyvernemes találatjelzőt. Végül 2014 júniusa elején a Vívó Szövetség főtitkára, Polgár Pál látogatott Pannonhalmára, akivel lehetséges együttműködésekről és közös vízióinkról beszélgettünk. Közben vívócsapatunk az V. korosztályban a Diákolimpia országos III. helyét szerezte meg, Éder Dániel (12.B) a Diákolimpián országos V. lett, és más versenyekről is elhoztunk több érmet. Végül a gimnázium juniálisán vívóbe mutatót tartottunk mindhárom fegyvernemben a foci pálya szélén. És persze folyt évközben a munka: Tállai László győri vívóedző segítségével heti három másfél órás edzést tartottunk a mintegy huszonöt vívó diák számára.

Miért fontosak ezek az események? Mert vívni nem lehet egyedül. És a sok gondolkodás, fejlesztés, útkeresés során mindig éreztük az érintettek, a vívó diákok támogatását, aggodását, lelkesedését.

A gimnáziumnak kezdeti célkitűzése az, hogy a ránk bízott diákok családjának anyagi háttérét messzemenően figyelembe vesszük, s nem hagyjuk, hogy anyagi okok miatt bármely diákunk távol maradjon iskolánk egyetlen programjától is. A vívás technikai jellegénél fogva költségigényes sport, ám

a pannonhalmi vívás elmúlt nyolc éve alatt Titusz atyával mindig egyetértettünk abban, hogy az iskola ingyenesen kínálja fel a vívás lehetőségét a diákok számára, beleértve az edzések és a felszerelések költségeit is. Talán kezdetben féltem attól, hogy a verejtékkel megszerzett felszereléseinkkel a vívók majd túlságosan nagyvonalúan bánnak, nem érzik őket magukénak, hisz nem fizettek értük. Ám felejtethetetlen élményem marad, ahogy együtt csomagoljuk ki, feliratozzuk és vesszük lel-

tárba az út felszereléseket, s ahogy együtt várjuk, hogyan működik az új találatjelző. Közben a fiúk talán még jobban megszerették a vívást, vívó öntudatuk és kifejezetten nőtt felelősségérzetük.

Hogyan tovább? Az elmúlt években minden tanév elején 10-15 új diák jelentkezett vívásra, elsősorban a 9. osztályból. Más nem is jöhetett, mert kellő számú felszerelés hiányában eddig csak a négy évfolyamos képzés diákjainak tettük lehetővé a víváson való részvételt, 9. osztálytól felfelé. Most már vannak hetedikes méretű vívóruhák is, így jövő szeptembertől új csoportot tudunk indítani az újonc korú diákok számára. A feljűk való nyitás azért nagy jelentőségű, mert ők 6 éven keresztül megmaradnak az iskolai vívásoktatás keretei között, és célzottan tudjuk őket végig vinni az alapozás, fejlesztés és versenyfelkészítés folyamán. Hajrá hetedikesek!

Aztán a jövő évi edzések már az új tornacsarnokban lesznek. Ennek frissen alapozott sportpadlójában már ott vannak a vívópáston kábelei és csatlakozói. Így akár már egyszerre hat páston is vívhatnak majd a fiúk. A terveink között szerepel a katolikus iskolák vívócsapataival való együttműködés erősítése, valamint egy vívóverseny és egy nyári edzőtábor megrendezése is.

Dejcsics Konrád OSB, vívóedző

Bencés művek

A balatonfüredi Szent Benedek Iskola

A Szent Benedek Iskola balatonfüredi tagintézménye a Nemzeti Múzeum alapítójának, Széchenyi Ferencnek 1782-ben épült barokk stílusú kastélyában működik.

A területen 1870-ben szeretetház, 1935-ben iskola jött létre. Az intézmény tehát több, mint hetvenöt éve a város fontos iskolája.

Egykori tanulóink és tanáraink közül sokan Balatonfüreden és környékén élnek és dolgoznak. Iskolánk sok híres egykori tanulójaival büszkélkedhet, mint Bakonyi József Kossuth-díjas szőlész-borász, Dr. Bakonyi Károly szőlőnemesítő, Salánki Sándor, Végh Endre borászok, Kemendy László a Hungarovin vezérigazgatója, Steinbach József református püspök, vagy Handler Ákos, az Ómuzika régizene vezetője.

Iskolánknak jelen tanévben 371 tanulója volt 16 osztályban. Tanulóink 70 %-a szakközépiskolai osztályokban, érettségát adó képzéseken tanul. Ezekből két fajta van. A kertészet és parképítő szakmacsoportú szakközépiskola, itt a tanulók amellet, hogy felkészülnek az érettségi vizsgára, szakmai órákon vesznek részt az iskola tangazdaságában, érettségi után folytathatják tanulmányaikat technikus osztályokban, illetve bármely felsőfokú intézményben.

A másik szakközépiskolai osztályunk a rendészeti pályára készít elő. Különböző rendvédelemmel kapcsolatos hivatásokra (rendőr, tűzoltó, katasztrófavédelmi munkás) készítjük fel tanulóinkat fizikálisan, és elméleti tudást is adunk nekik. Szorosan együttműködünk a balatonfüredi rendőrkapitánysággal, nyári gyakorlatukat is rendőri segédlettel a Balaton-parton végzik. A városi és a megyei

rendőrkapitányság számos szakmai és szabadidős programot szervez (akadályverseny, szakmai kirándulás, lövészet, stb.) számukra.

Előrehozott, 3 éves szakképzésben tanulnak szőlész-borász, hegesztő, pincér és cukrász tanulóink. Ezekben a képzésekben a közismereti tárgyak mellett az adott szakma elméleti és gyakorlati tantárgyait sajátítják el. A gyakorlati képzések a szőlész-borásznál iskolánk tanpincéjében, borászati laboratóriumában, tangazdaságában történnek. Több hektáros szőlőterületünkön hét fajta saját bort készítünk. A 2013-as évben iskolánk bora nyerte el a Balatonfüred Város Bora megtisztelő címet.

Hegesztőink egy füredi telephelyű, világszínvonalú német cégnél végzik gyakorlatukat. Ez a szakma kiemelten támogatott a régióban, így nem csak állami ösztöndíjat kapnak a tanulók, hanem gyakorlati helyük is támogatja őket anyagilag.

A két vendéglátó ipari szakmákra járó diákoknak Balatonfüred neves szállodáiban és országos hírnevű cukrászdájában biztosítjuk a gyakorlat lehetőségét.

Érettségi után parképítő és -fenntartó technikus végzettséget szerezhetnek az ide jelentkezők.

A Szakma Kiváló Tanulója Versenyeken rendszeresen jó eredményeket érnek el diákjaink.

Tanulóink egyharmada kollégiumi ellátást is igényel. Kettő, egyenként százfős diákotthon várja kettő és négyágas szobákkal a leány és fiú tanulókat.

Aktívan részt veszünk Balatonfüred város kulturális rendezvényein. Ezeken tanulóink egy évben többször is szerepelnek. Mivel hagyományosan agráriskola voltunk, a mezőgazdasági év fontos eseményeihez kapcsolódva minden évben megelevenítjük Szent Márton napkor, illetve Húsvétkor az ünnepkörhöz tartozó szokásokat.

Épületeinkben modern eszközökkel jól felszerelt szaktantermeink vannak.

A sport kiemelten fontos számunkra. A sportolást elősegíti iskolánk elhelyezkedése, környezete. Ezer méterre vagyunk a Balatontól, ötszáz méterre a festői Koloska-völgytől. Az intézményen belül van műfüves futballpályánk, tornacsarnokunk, ami jelenleg éppen felújítás alatt áll, TAO-os pénzből fog megújulni. Nagy az érdeklődés a kosárlabda sportág iránt, testnevelő

Bencés művek

tanáraink is lelkesen támogatták az ötletet, hogy a balatonfüredi kistérségben mi építsük ki a kosárlabda utánpótlás infrastruktúráját.

Sikeres még röplabda csapatunk és végül, de nem utolsó sorban iskolai kézilabda csapatunk, amely a 2013-as diákolimpián az országos döntőben a VI. korcsoportban III. helyezést ért el.

Ezen kívül fontos feladat a tömegsport támogatása, biztosítása. Évente megrendezett jótékonyági labdarúgó tornánk vonzza a szurkolókat. Az esemény a mozgás öröme mellett tanulóink szociális érzékenységét is növeli. A tömegsport fontos része a természetjárás, ehhez kitűnő lehetőséget biztosít, hogy a Balaton-felvidéki Nemzeti Park szívében élünk. A gyalogtúrák mellett évente két

kerékpártúrát is szervezünk az iskola 50 km-es körzetében. Sajnos a mezőgazdasági szakmák iránt országszerte csökken az érdeklődés, ezért sikeres rendészeti képzésünk mellett, a vendéglátó-ipari képzések megtartásával a sport szakmacsoportra szeretnénk áttérni.

Szigeti Csaba, igazgató

Placid atya platinamiséje

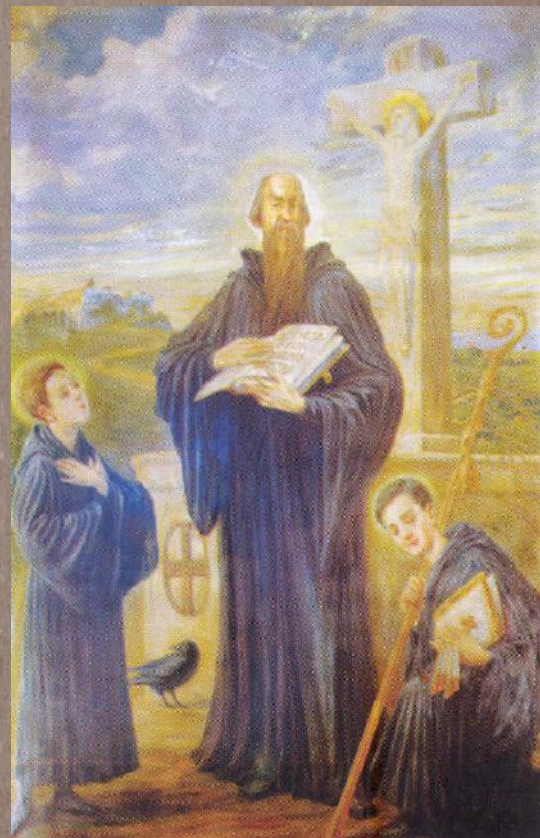
„Rendünk nesztora” – ez a megtisztelő cím a mindenkori legidősebb bencést illeti: 2005 óta Placid atya viseli rendületlen erővel, lelkesedéssel. Idén, 98 évesen, platinamiséjét ünnepeltük a pannonthalmi bazilikában, 75 év papi szolgálatáért adva hálát minden hivatás atyjának. Háromnegyed évszázad nemcsak a történelem érettségi tételeinek java részét fogja át, hanem összeköti Münchent Pápával és Sopronnal,

a pannonthalmi tanárképző főiskolát Szibériával.

A liturgia elején Várszegi Asztrik főpát úr köszöntötte Placid atyát, valamint átadta Ferenc pápa üdvözlő levelét, amelyben apostoli áldását adja a páratlanul gazdag életútra. A liturgián megemlékeztünk mindazokról a bencésekről is, akik hadifogságban vagy börtönben szenvedtek Krisztusba vetett hitükért. Végül Placid atya előbb a szerzetesközösségnek, majd a híveknek adta platinamisés áldását.

Amint Placid atya az ebédlői köszöntésben elmondta: bár a történelem messzire sodorta Pannonthalmától, szívében ma is ugyanaz a novícius, aki pesti bencés öregdiákként elindult a szerzetesélet itteni iskolájába. Aztán olyan bencésekről mesélt családi közvetlenséggel, akiket mi már csak a történetírás steril lapjairól ismerünk: Remig főpát úr és Pados Ottokár, Kelemen Krizosztom és Niszler Teodóz. Placid atya elárulta a platinamisés szentképen szereplő festmény titkát is. Édesapja festette a pesti bencés gimnázium számára. Szent Benedeket ábrázolja a két híres tanítványával, Maurussal és Placiddal. Benedek legifjabb tanítványának alakjához az akkor még alig tíz éves Károly lett a modell. Akkor még nem sejtette sem a művész, sem a fia, hogy amint egykor csak a képen, úgy pár év múlva majd a valóságban is Placid lesz a Károlyból: tizenhat évesen, beöltöztetésekor ezt a szerzetesnevet kapta. Ad multos annos. Isten éltesse Placid atyát!

Juhász-Laczik Albin OSB, igazgató-helyettes

Rendes mester

Interjú Pál atyával

Kedves Pál atya! Ha jól számolom, immár 41 éve élsz a bencések között. Először diákként, majd szerzetesként. Mesélj kicsit a kezdetekről. Honnan származol? Miként érkezettél Pannonhalmára?

Még nincs 41 éve, de a 40 éven túl van. Ha bibliai 40 évre és az ígéretre gondolsz, abban is sok hasonlóság van. De a ferdítést félre téve, Tapolcán születtem a Tapolcai-medencében a Szent György tanú-hegy árnyékában. Nagyszüleim éltek itt, akik a második világháborút átélve, mint kulákok, az ötvenes években édesanyámat sok munkával és elsősorban lelkiekkel gazdagították. Halimbán nevelkedtem, ahol a mélyművelésű bauxitbányában dolgozott apám nyugdíjazásáig mint géplakatos. Szüleim gondoskodása tette lehetővé számomra két testvéremmel együtt, hogy az egyívású fiatalokkal kisközösségben, a plébániai életben is részt vegyünk. Burucs László akkori plébános, aki Ambrus aranymisés atyánknak is lelki atyja volt, küldött kiválóbbnál-kiválóbb iskolatársaimmal együtt Pannonhalmára. Ma is csodálkozom, hogy itt kezddhettem 1973-ban a gimnáziumot. Ambrus atya volt az első bencés, akit megismertem. Ugyanis nyári szünidőben lelkipásztori kisegítő volt Halimbán, és mellesleg fázis-„varázs”-ceruzájával megjavított egy akkori hangerősítő technikát. Engem is lelkesített.

Diákéveidben mi volt számodra maradandó élmény?

Nagyon szép a halimbai táj, a Bakony része, amelyre gyerekként ráláttam, de itt, Pannonhalmán sokkal messzebbre lehetett látni. Tanárim ismeretei, erőfeszítései, osztálytársaim szellemi-lelki sokszínűsége és értékei mind-mind

maradandó élmény volt. Az első évben osztályfőnökünk Elemér atya szemnyitogató gondolatai, majd az őt követő Félix atya következetes, kiszámított matematikai és fizikai stúdiumai, mind mind nagy élményt jelentettek, még akkor is, ha sokszor csikorogtak értelmem fogaskerekei. Szerettem a tanárimat, és jó közepes eredménnyel fejeztem be az érettségit.

Mikor és miképp született meg benned a döntés, hogy bencés szeretnél lenni?

Nem tudok rá pontos választ adni ma sem. A közös imádságok, lelkigyakorlatok, a diákkorban jelentkező betegségeim. Egy alkalommal rubeola fertőző betegségbe estem. Az Őszövetség könyveit tudtam elolvasni közben. Nagyon hatott rám. A csend, egyedüllét, bezártság, a lányok vonzásától való távolság. Egy alkalommal, érettségi előtt pár hónappal az üres bazilika kórusán a boltozat gyönyörű bordázatát nézgettem és a zárókövet vagy más néven szegletkövet. Az volt az ellenállhatatlan érzésem, itthon vagyok. Nem volt magától értetődő és ma sem az, hogy itt vagyok. Számomra az is misztérium, hogy ez volt az az osztály (Ph77A), amelyből hárman jelentkezünk bencésnek, és hárman pedig szemináriumba. Nem egymás miatt, de nyilván nem is egymástól függetlenül.

A diákkorodból átköltöztél a monostorba, noviciátusba, de közöttetek volt a katonaság két éve. Miképp épültek be azok a tapasztalatok az életedbe?

Nem tudom miként épültek be. Érettségi után nyári szünet, és 1977. augusztus 6-án Cirill atyával együtt felöltöttük a rendi ruhát, azért, hogy az egy hónap-

pal később ránk osztott katonai munkában el ne felejtjük, hova is tartozunk. Marcaliban, a külső laktanyában - én sorozatvetőknél kettes kezelőként - húztuk le a két évet. Fiatalként könnyebben vettük az akadályt, mint a nálunk öt-hat évvel idősebb (a kötelező hadviselésnél demográfiai eltolódás volt) katonatársaink, akik saját családjukból, munkahe-lyükről, tartós kapcsolataikból behívva gyűrődtek. Hosszú volt, különösen a második év. A rezi hegyi kiképzés, a várpalotai lőtérgyakorlatok, az érdi rakétasilók őrzésvédelme változatos próbákat jelentettek. Szellemileg biztos nem gazdagított ez a két év, de emberségben, szolidaritásban, türelemben, a sokféle katonatárssal való közösség sokat csiszolt engem. Hálás voltam és vagyok ezért.

Mi volt számodra új a monostorban, amit diákként nem ismertél?

A sok imádság („naponta hétszer dicserjük Istent”) ráadásul akkor még latinul is. Nem latinos csoportban jártam a gimnáziumot. A szerzetesi hagyomány megismerése, a teológiai tanulmányok (pedig csak „házi” teológia volt itt a monostorban) hogyan lettek volna újak. Újak voltak tanáraink csodálatos értékei és újak volt emberi gyengeségeik. Itt éltem meg először idősebb rendtársaim halálát közelről.

A teológiai tanulmányok után Budapestre kerültél, de akkor még nem volt meg a Tanulmányi Házunk. Hogyan alakult akkoriban a bencés növendékek pesti élete? Milyen tanulmányokat folytattál Budapesten?

Nem fejeztük be a teológiát, hanem a negyedik év végére felvételiztünk az egyetemre. Emlékszel, még matematikából mint frissen végzett matematikus

Rendes mester

Hogy felkészültebb lehess, úgy emlékszem, hogy pénzügyi tanulmányokat is folytattál. Szólnál erről néhány szót?

Az 1989 körüli időszak óriási társadalmi, politikai és gazdasági változásokat hozott. Akkor úgy gondoltam, szükséges a feladatom teljesítéséhez a pénzügyi ismeretek megszerzése. Ezért végeztem el az akkori Pénzügyi és Számviteli Főiskolát. Iparszakos mérnök-üzemgazdász diplomát kaptam. Az említett változások következményei itt a renden belül is megjelentek Asztrik főapát úr főapátsága alatt. Ekkor lettem házgondnok, és a pénzügyi ismeretek segítettek az akkor is időszerű költségtakarékos hatékonyság, racionalizálás, tipizálás, piacképes gazdasági tevékenység átmeneti szolgáltatásban. Mostanára műszaki és pénzügyi ismereteim amortizálódtak, de a szemlélet ma is sokat segít lelkipásztori szolgáltatomban.

Az utóbbi években négy-öt falu plébánosa is voltál. Hogy lehetett odafigyelni ennyi házra (épületre) és egyházra (közösségre)?

Tíz évig a házgondnoki feladattal párhuzamosan Lázi és Veszprémvarsány plébánosa is voltam. Egyre inkább jelentkezett a paphiány. Amikor beléptem a rendbe, a legtöbb helyen egy közösséghez egy plébános tartozott. De az előttünk járók után nincs annyi rendbe lépő

új szerzetes, így aztán logikus, hogy a kettő plébánia után főállású lelkipásztorként még négyet kaptam. Ezek után természetesen megoszlott a figyelmem. Az előljárók is tisztában voltak ezzel, és a szentmisék ellátásában (és minden másban is) támogattak.

Ennyire szerteágazó feladatok közepette hogyan tudtál csendet találni Isten számára? Miképp találtál lelki táplálékra?

A szerzetesi hagyományhoz képest mindenképpen elmardásban vagyok. Itt lakom a főmonostorban, a reggeli órák imádságai és a templomban és templomért végzett szolgálat lehetőséget ad a morzsák gyűjtögetésére.

Immár egy éve Pannonhalma város plébánosa lettél. Milyen új örömeket és kihívásokat jelent ez számodra?

Lassan egy éve, hogy a korábbi plébániákról kihívott Asztrik főapát úr, és ide küldött. Hálás vagyok, hogy gazdag lehetőséget kaptam a felújításokhoz, és szeretném szolgálatommal erősíteni a liturgiában, a tanításban és a karitatív munkában Isten dicsőségét.

korrepetáltál. Nem akartam tanár lenni, és akkor már András főapát úr beindította a Főapátság rekonstrukcióját. Az volt a közös döntés, hogy operatív szinten a rend részéről ebben vegyek részt. Így kerültem a Bánki Donát Műszaki Főiskolára. Párhuzamosan még folytattuk a teológiai stúdiumot a diakónus- és papszentelésig. A mi kurzusunk már csak egy évet lakott a központi szeminárium szobácskáiban. 1984-ben nagy ajándék volt az új tanulmányi házunk a Péterhegyi úton, ahol befejezhettem a tanulmányaimat.

Milyen munkaterületeid voltak, amikor visszakerültél Pannonhalmára?

Technikai gondnokként munkálkodtam a házgondnok szárnyai alatt. Gimnáziumi gondnok is voltam egy ideig, és alkalmi lelkipásztori szolgálatot láttam el az előljáró kérésére.

Mit tartottál fontosnak Házgondnokként?

Mi mást tartottam volna fontosnak, mint a Regulának a házgondnokra vonatkozó követelményét? Arról, hogy miként sikerült ez, talán inkább a testvéreket kellene megkérdezni. Talán az igyekezetet mondhatom magaménak, de többször megfogalmaztam: van miért vezekelnem is.

Ora

A bencés oblátusközösség bemutatása

Az oblátusság jelentése

A bencés oblátusok és obláták („föjlajlottak”) olyan keresztény emberek, akiket a Szentlélek az Ige és a liturgia szeretete révén egy bencés monostorhoz vonzott. A Szentháromság egymás felé fordulása, egymásban élése, ajándékozó szeretete ősmintája a családoknak, a szerzetességnek és a bencés szellemiséget követő oblátusoknak is. A bencés oblátusok, obláták a keresztségüket komolyan veszik, és a világban tudatosan akarják megélni kereszténységüket. A Szentlélek hívásának örömet tapasztalják meg, és ezt kívánják továbbadni. Béke és öröm a bencések jelmondata, és a bölcs mértékletesség a benedeki lelkiség egyik alapvető vonása.

„Az oblátus hivatása éppúgy az Evangélium megélése, mint minden keresztényé, de életét sajátossá teszi az, hogy ennek gyakorlásában Szent Benedek tanításához igazodik” – olvashatjuk az oblátusok Szabályzatában.

Ha egész életünket ajánljuk fel, akkor ez azt is jelenti, hogy örömeinket, sikereinket, de gyöngeségeinket, bűneinket is Istennek adjuk. Szent Benedek az evangéliumi vámost tartja példaképnek, aki hátul áll meg a templomban, és bocsánatért imádkozik. (Regula 7. fejezete; vö. Lk 18,13.)

A közösségben egymást gyengeségeinkkel együtt próbáljuk hordozni. Isten feltétlen elfogadásának tudatosítása, átélése segíti legjobban önmagunk és társaink elfogadását. Az obláció liturgiájában az oltár előtt azt a zsoltárverset imádkozzuk, amelyet a bencés szerzetesek a fogadalmukkor:

*„Fogadj el engem, Istenem, szent ígéd szerint, hogy neked éljek,
és ne szégyeníts meg engem, mert tebenned bíztam, Uram.” (119. zs.)*

A közösség szervezete

Magyarországon Szent Márton Monostorához (Pannonhalma) és Szent Maurícius Monostorához (Bakonybél) tartoznak oblátusok. Mivel Bakonybél monostora is Pannonhalmához kapcsolódik, ezért szeretetben és a közös Szabályzat révén egységet képvisel a bencés oblátusság. Az önálló tihanyi bencés közösség is elkezdett oblátusokat hívni, szervezni a monostor köré. Kühár Flóris atya támogatásával obláták egy csoportja szerzetesi keretek közt kezdett élni és tanítani a népiskolákban az Alföldön (1927), és belőlük alakult ki a Szent Benedek Leányainak Társasága. 1990-ben újra kezdték Tiszaújfalun (Tiszaalpar)

az életet, és ehhez az önálló perjeltséghez is tartozik oblátusközösség.

A főapát úr oblátusrektorokat nevez ki, akik lelkivezetői és szervezői a pannonthalmi, illetve a bakonybéli közösségnek. Az apát az oblátusok atyja is, ő dönt a beöltözésről és az oblációról, miután az oblátusrektor felterjeszti a jelölteket. Magyarországon dékániákhoz, kis csoportokhoz tartozik az oblátusok többsége. Ezeknek vezetői a dékánek, akiket három évre választanak. Tihanyban és Tiszaújfalun a perjel nevezi ki az oblátusokkal foglalkozó bencés atyát, illetve nővért.

Az oblátus nem tesz szerzetesi fogadalmat, hanem egész életére nyilvános ígéletben kötelezi el magát Szent Benedek lelkisége és egy adott monostorhoz való tartozás mellett. Oblátusok lehetnek egyedülálló, családosok, papok, sőt nem katolikus keresztények

Ora

is, de más lelkiismereti mozgalomhoz, szervezethez tartozók nem vehetők fel. Van olyan dékánia, amely az ökumenizmus elősegítését és a lelkigondozást tartja fő céljának, és köztük többen nem tagjai a katolikus egyháznak, evangélikusok vagy reformátusok.

A dékániák havonta általában egyszer találkoznak. A testvérek beszélgetnek, egy kijelölt olvasmányon elmélkednek, közösen imádkoznak. Vállalják, hogy naponta egy imaórát, például a vesperást, az esti dicsőítést elmondják a zsolozsmáskönyvből, és évente egyszer nyáron közös lelkigyakorlaton vesznek részt Pannonhalmán vagy a Bakonybélhez tartozók a Szent Maurícius Monostorban. A liturgia, a zsolozsma szeretetét terjesztik családjainkban, a plébániákon és – amint lehet – a világban. Az Obláció című bencés lelkiismereti lap évente kétszer jelenik meg, a benne megjelent írások elősegítik a lelkiekben való fejlődést. Egymás lelki és anyagi segítése is evangéliumi feladatunk. Kirándulások segítik az egymással való kapcsolatokat elmélyülését.

„Ha a lelkiéletben és a hitben előre haladunk, akkor majd

szárnyaló szívvel és a szeretet elmondhatatlan édességével sietünk előre az Isten parancsainak útján” – vallja Szent Benedek Regulájának bevezetőjében.

Lehetséges a reguláris oblátusság is, ők a monostorban élnek, és az előjárónak engedelmisséggel tartoznak, a szerzetesi fogadalmak rájuk is vonatkoznak. Lehet nem katolikus egyházhoz tartozó keresztény is reguláris oblátus, erre jó példa, hogy Németországban két evangélikus reguláris oblátus szerzetesi közösség is létezik.

Elérhetőségünk

Szeretettel várjuk az oblátusközösség iránt türelemmel érdeklődők és Jézusban, a Mesterben bizakodók jelentkezését.

Honlapjaink: www.osboblatus.hu (Pannonhalma); <http://bakonybel.osb.hu> (Bakonybél), <http://tihany.osb.hu> (Tihany); <http://szbl.osb.hu> (Tiszaújfalú, Szent Benedek Leányainak Társasága).

Borián Elréd OSB, oblátusrektor

In loco parentis

Kedves Kollégáim, Rendtársaim, Barátaim!

Biztos vagyok benne, hogy tudjátok, hogy a magyar nem az anyanyelvem. Akkor kérlek benneteket – legyetek türelmesek velem és remélem, hogy elég érthető lesz, amit szeretnék mondani. Ha nem, akkor rögtön szóljátok.

Itt közöttetek biztosan sok okos tolmács van. Azt is remélem, hogy jó a humor érzéketek, mert biztosan sok nyelvbottlásom lesz. A magyar karrierem során sokszor bakiztam. Tehát most a bencés tanulmányi házi cellámban a legnépszerűbb bakijaim lógnak a falon. A listán kb. tucatnyi leghíresebb nyelvbottlásom olvasható.

Az első volt a legrosszabb és legszégyenteljesebb. Majdnem negyven évvel ezelőtt történt, amikor először jártam itt Pannonhalmán. Ezerkilencszázhetvenháromban, Karácsony volt.

A szentesti növendéki rekreációra jött az új főapát úr, Szennay András vendégül.

Együtt énekeltünk, beszélgettünk, meséltünk, stb. És azon a napon valaki küldött neki egy kis cikket egy amerikai bulvár folyóiratról, amiben főapát úrnak egy nagyon rossz fényképe volt beágyazva. A csoportban mindenki, köztük a fiatal Asztrik is, udvariasan nézte ezt a fényképet. Ekkor András főapát úr oda jött hozzám, és tőlem kérdezte:

Na, Máté testvér, te amerikai vagy, mit gondolsz erről a folyóiratról? Mivel magyar szókinccsem olyan kicsi volt, gondoltam, hogy azt kérdezte tőlem, milyen a fénykép. Szóval bátran feleltem – „Nagyon csúnya!” Egyszerre észrevettem, felfogtam, hogy félreértettem valamit, mert az asztalnál mindenki csak bámult. Gyorsan újra feleltem: „Nem te, főapát uram, csak a fénykép csúnya!”

Utána, hála Istennek, mindenki nevetett.

Szóval néhány gondolat a bencés oktatásról. Az elmúlt húsz év alatt sokan írtak arról a témáról, hogy hogyan lehet a Szent Benedek Reguláját aktualizálni a kolostoron kívül élő emberekre, például a családokban, az üzleti életben, a személyes kapcsolatokban, a személyes napirendben, a munkahelyen és az oktatási pályán is. Bár tudjuk, hogy eredetileg a Regula nem az iskolákra volt írva, mégis Szent Benedek a saját monostorát „dominici schola servitii”-nek, azaz „az Úr szolgálata iskolájának” nevezte. Ebben az „iskolában” eleinte a bencések tanultak, de később laikus tanulók is. A sors iróniája, hogy a bencések főleg a bölcsészettudományt tanították – azaz ugyanazt a tudományt, amit Szent Benedek maga elkerült, amikor fiatal volt! Ugye érdekes!

Ora

Tehát a Regulában néhány pedagógiai alapelv van besűrűve. Ezek az alapelvek inkább praktikusak, mint teoretikusak. Az igazi bencés oktatásban persze nagyon fontos a tanterv, a tanulás, a fegyelem, a dolgozatok, stb. De szerintem a legfontosabb az, hogy hogyan élünk, viselkedünk, és legfőképpen hogyan viszonyulunk a diákjainkhoz.

Szent Benedek egész programjának alapját a kapcsolatok jelentik. Egyrészt Istennel, másrészt egymással: diákok diákokkal, tanárok tanárokkal, tanárok diákokkal, diákok tanárokkal, és persze mindenki Istennel. Ebben az értelemben a bencés oktatás minősége a személyes kapcsolatoktól függ.

Csak gondoljátok át a mostani helyzetet, itt, Pannonhalmán! Vagy gondoljatok a bencés öregdiák közösségre, az úgynevezett „BDSz-re” vagy „bencés maffiára”. Szóval, a maffia is közösség, komoly közösség, és nagyon fontosok a személyes kapcsolatok! A pannonthalmi öregdiák lojalitása, odaadása jól ismeretes. Például mikor a nyelviskolában a tanárnőmnek mondtam, hogy bencés vagyok, sőt, hogy kapcsolatom van Pannonhalmával, az első megjegyzése volt, hogy olyan különleges a bencés öregdiák a többiekhez képest.

És honnan jön ez a rendkívüli tulajdonság? Végso soron, persze az Istentől, a hagyományunktól, stb. De praktikusan tőlünk, közvetítőktől. Ezért olyan kiváltságos a mi hivatásunk és felelősségteljes is!

Érdekes, hogy a jogi terminológia szerint, mi, tanárok és prefektusok működünk, dolgozunk, szolgálunk „in loco parentis”, azaz magyarul „a szülők helyett.” Ez félelmetes dolog, nehéz is! Képzeljétek el, mi elsődleges eszközök vagyunk a fiatalok fejlődésében! Mikor ezt fontolgatjuk, rádöbbenünk arra,

hogy ez hihetetlen privilégium. Még akkor is, ha a gyerekek egyébként megőrítenek minket.

Valaki egyszer azt mondta, hogy más oktatási módok a diákoknak megtanítják, hogyan keressenek sokat. A bencés oktatás megtanítja, hogyan éljenek jól. Lehet, azt gondoljuk, hogy ez az oktatási projekt túl nehéz, vagy teljesen lehetetlen. Különösen is, a nehéz diákokkal – és vannak itt Pannonhalmán is ilyenek, vagy egy-egy nehéz szülővel – és vannak ilyenek is biztosan. Sokszor gondoltam azt, hogy inkább a szülőknek van szükségük az oktatásra! És ráadásul tudjuk, hogy nem minden pannonthalmi öregdiák angyal, legalább egyelőre! De ennek ellenére azt se szabad elfelejteni, hogy a bencés oktatásnak a lényege nem az, hogy gyümölcsöt szedünk a fáról, hanem hogy türelmesen vetjük a magot a diákjainknak eszébe. A gyümölcs gyakran csak később jön – gyakran évek vagy is évtizedek után. Biztosan ezt is tapasztalták, amikor egyszerre kapunk egy telefonhívást vagy levelet, vagy e-mailt vagy manapság egy SMS-t vagy tweet-et, (ki tudja mi lesz öt év múlva!), mondván, hogy „Köszönöm szépen Tanárnőm, Tanárom, Atyám vagy Testvérem – mert most, ahogyan késő, végül megértettem amit mondtál, vagy ami inkább voltál nekem, és hogy türelmes tisztelettel bántál velem, mikor olyan éretlen és hálátlan voltam.”

Sokszor azon töröm a fejemet, hogy mit is mondtam vagy csináltam, gyakran hiába. De ez nem fontos – a fontos az, hogy általában a bencés oktatási rendszer sikeresen működött. Manapság az „in loco parentis” frázis, azaz „a szülők helyett” még fontosabb jelentéssel bír. A társadalmunkban, ahol a családi

rendszerek és kapcsolatok gyengülnek, az ifjúság a nagy szükségében kétségbeesetten keresi az élet igazi jelentését téves és rossz helyeken. Tehát egyre nagyobb és felelősebb a vállalkozásunk, hogy stabil és vonzó minták legyünk a diákjainknak. Lehet, hogy mi leszünk az egyetlen stabil és igazi szeretet forrása a gyakran törekeny életükben. Legalábbis nálunk, a mi egyetemünkön és a kaliforniai gimnáziumunkban, ez a mi tapasztalatunk.

Manapság igen gyakran az élet alapkérdése az, hogy „Ki vagyok?”. Ez jó, de szerintem befejezetlen, hiányos. Azt hiszem, hogy ezt is kell kérdeznünk: „Kié vagyok?”. Mert a válasz arra tanít minket, hogy mi nem teljesen függetlenek vagyunk, hanem, ha akarjuk élvezni a legautentikusabb életet, akkor a megfelelő kapcsolatokat kell ápolnunk mind Istennel mind emberrel, ugyanúgy, amint Szent Benedek és az Úr Jézus számtalan tanítványa, nemzedékről nemzedékre.

Mindazonáltal nem szabad elfelejtenünk, hogy mi nem építésmesterek, hanem munkások vagyunk. Isten az, aki végső soron a tervező, a mester. Neki legyen dicsőség most és mindörökké. Ámen.

Matthew Leavy az amerikai New Hampshire-beli Szent Anzelm apátság magyarul egyre kiválóbban beszélő apátja. Az előadás a 2012-es pannonthalmi tanári lelki gyakorlaton hangzott el.

Világot lát(t)unk

A nagy háború centenáriuma

Az első világháború, azaz, ahogy egykoron hívták, a Nagy Háború nem csak a csatatereken hagyott maradandó nyomot. Nem volt olyan magyar család, akinek ne lett volna vesztesége. Minden faluban, városban ott vannak ma is az emléktáblák és a fájdalmas anyakönyvi bejegyzések. Az áldozatok emlékére fájdalommal vegyes büszkeséggel állított emlékműveket a hálás utókor. Így történt ez a résztvevő országok mindegyikében. Magyarországon is, de a frontvonalon, a legemlékezetesebb harci események helyén is állnak a mementók. Ezekről az emlékművekről, emlékhelyekről és magáról az emlékezésről szólt a 10. a osztály tanulmányi kirándulása. A háború kezdetének centenáriuma mozgatta meg az osztály fantáziáját. Megismerni a sokat emlegetett Doberdó-fennsíkot és az Isonzó-völgyet. Bele akartunk szagolni az egykor puskaporfüsttől telítődött levegőbe. Hol védték a hazát, hol töltötték napjaikat, hol váltak hősi halottá dédapáink? Miért volt fontos az a pár kilométer széles frontvonal, amelyért százazrek adták életüket?

Hosszú tervezés, szervezés és tanakodás előzte meg a nagy vállalkozást. A lehetetlent próbáltuk megvalósítani. A karácsonykor még elérhetetlen távolságban lévő cél úgy kezdett kirajzolódni, mint a tavaszi olvadáskor a hótakaró alól előbukkanó alpesi erdők. Az erdők, melyeket utunk során módunk volt megcsodálni.

A kirándulást két fontos szempont szerint terveztük. Tapasztalatot akarunk szerezni, és élményeket. Tapasztalatot, hogy elképzelésünk legyen a Nagy Háború hőseiről és a borzalmak-

ról egyaránt, valamint élményeket, hogy jó hangulatú kirándulásként éljen tovább bennünk az út.

Felfokozott izgalom volt bennünk már az indulás előtti este, amikor megérkezett a Magyar Honvédség autóbusza, hogy több, mint 700 km távolságba vigyen bennünket. Az esti ima is az elkövetkezendő napokról szólt. Másnap reggel a főkapu előtt Titusz atya megáldott minket – és indultunk.

Ausztria és Olaszország felől közelítettük meg első úti célunkat, a Szlovéniában található Kobarid, egykori Caporetto városát, az ottani múzeumot. A caporettoi csoda néven emlegetett áttörés az osztrák-magyar hadsereg nevezetes győzelmét hozta. Ennek emlékét őrzi a hely.

Egy csodálatos, fennsíkon elterülő kempingben volt szállásunk, az olaszországi Sistianában, ahonnan csillagtúraszerűen jártuk be a doberdói karszt és az Isonzó-völgy nevezetes emlékhelyeit. Jártunk a magyar Golgotának is nevezett, Monte San Michele hegyen, a karszti kavernákban, a nagyváradi ezred emlékhelyén, a visintini magyar kápolnánál, Fogliano Redipugliánál a 100.000 olasz katona emlékművénél, Bovec mellett a hős katonák temetőjénél. Javorcán, a Monarchia katonáinak emléktemplomában Antal atya vezetésével hálaadó és könyörgő szentmisén vettünk részt. A kétezer méter feletti hegyekkel övezett területen lévő templomban a háborúban életüket áldozó katonákért és az életet adó édesanyáikért imádkoztunk. A falakat az elesett katonák nevei borítják, melyeket életben maradt társaik lőszeresláda-darabokra égettek.

Világot lát(t)unk

Nova Gorica vagy Gorízia, a kettészakított város. Egy ködös hajnalon végiggurították a szögesdrótot a járda és az úttest között (ez az ún. Morgen-vonal), és egy szempillantás alatt másik országban találta magát a fél város. Ma is meghökkentő látvány. Szívfacsaró érzés volt átélni a háború e tragikus következményét. Ugyanakkor nagy élményt jelentett, hogy egyik lábunk Szlovéniában, míg a másik Olaszországban volt. A határvonal ma is a város közepén húzódik. Aquileia és Grado ókeresztény emlékei ugyancsak lenyűgözték az osztályt. Az aquileiai mozaikpadozat, a bazilika, a keresztelőkápolna, a gradói ókori templom megismerése egy valódi tanulmányi kirándulás tudás- és ismeretnövelő eseményei voltak.

Velence, Trieszt és Ljubljana, a három különleges város meglátogatása méltó módon zárta a látnivalók sorát. 2100 kilométer, tizenhét helyszín, négy nap, három ország és egy életre szóló élmény: ez a kirándulás mérlege. Két helyen is otthagytuk emléktábláinkat, melyeken ez áll: pro patria mortuis - a hazáért elesetteknek.

Siska Gábor, osztályfőnök

Bencés világ

São Paulo – prézesapáti feljegyzések

Május 20. Kedd

Bécs-Schwechatból tegnap este indultam és Zürichen át ma hajnalban érkeztem – kis késéssel – São Paulo újonnan létesített európai eleganciájú 3. termináljára. Linka Sándor atya várt. Jó két órás útra volt szükségünk a megalopolisz útjain, mire megérkezhettem a Szent Gellért Monostorba. Hamarosan majdnem mindenkivel, még az öt új posztulánssal is találkoztam. Ők ma tanulmányi napon vannak itt Itapeserica da Serra-ról. Délután Albin atya tolmácsolásával hosszú és megnyugtató beszélgetésem volt a leköszönő Paulo apátúrral. Megterveztük a munkahetet. Paulo apátúr előkészületként írásos véleményt kért saját tevékenysége kilenc eltelt esztendejéről, ebből vonta le a következtetést, hogy a másnapi konventkáptalanon hivatalosan is bejelenti: nem vállalja tovább az apáti szolgálatot.

Május 21. Szerda

Délután konventgyűlés. Eredmény: a közösség megszavazta, hogy május 22-én délután adminisztrátor perjelt választ 3 esztendőre. A megbeszélés nyugodt, békés, kiegyensúlyozott légkörben zajlott. Azt láttam, hogy döntésük kiérlelt és tudatos döntés volt.

Május 22. Csütörtök.

Dél előtt Paulo apátúrral és az egész bencés konventtel együtt egy közeli óvodát áldottunk meg. Időseink is, Sándor atya kivételével, ott voltak. Egy Lopez nevű egykori morumbi diákunk nagyanyja emlékére óvodát épített, amelyet nem csak megépített, hanem karitatív alapon a továbbiakban is finanszíroz, és ezt a bencések vezetésére bízta. Paulo apát végezte portugál nyelven a szertartást, röviden magam is köszöntöttem őket, majd megáldottam az intézményt. Ezt követően állófogadás volt. Modern, elegáns, tiszta, jól felszerelt óvoda, ahová a környék szegényei is járnak. Öröm volt ezt az intézményt ebben a környezetben látni. A kis ünnepséget diákjaink fúvósai kísérték. Az egyik fiú kottáján ez a felirat állt: BANDA ESZTERHÁZA.

Bencés világ

Zsolt atya azt kérdezte az ünnepség előtt, hogy van-e nálam püspöki lila sapka. Egy püspököt említett, aki mindig szerényen és insigniák nélkül járt, de amikor gyerekekhez ment, mindent magára szedett avval a megokolással, hogy a gyerekek szeretik a piros színt. Nos, én is feltettem a lila sapkámat és az első óvodáscsoport első gyereke a fejemre mutatott és azt kérdezte, hogy annak a bácsinak miért van piros sapkája. Bejött a recept.

Délután háromkor konventkáptalan. Brazil konventünknek 15 örökfogadalmas tagja van, részben felszentelt pap, részben testvér. Két közösségben élnek, a Szent Gellért apátságban: 13 örökfogadalmas és egy egyszerűfogadalmas testvér, továbbá Itapeserica da Serra függő tanulmányi házukban: egy örökfogadalmas atya, egy novícius és most 5 posztuláns él. A közösségtől távol élnek: Dom Geraldo Rómában, központi rendi szolgálatban, Dom Inacio próbaidőn a São Bentoban (São Paulo első bencés monostora) és Dom André fél éve Mexikóban. Nevelési intézményük, az „iskola együttes”: óvodától érettségig cca. 1600 fiatal jelent, továbbá három plébániát látnak el: az apátságit helyben, a szegénynegyed (Paraisopolis) plébániáját és az Itapeserica monostor miséző helyét. A zsolozsmát portugálul végzik. Magyar nyelven a három magyaron kívül senki nem beszél.

A közösség az eddigi perjelt, Dom Franciscot választotta adminisztrátor perjelnek. Három tanácsost is választottak mellé. A negyediket az új adminisztrátor perjel kért fel Ödön apátúr személyében. A közösség fiatal magja egyetértő. Paulo apátúrnak megköszöntem az elmúlt kilenc évet, megtagadtam a közösséggel. Úgy éreztem, hogy ha fájts is neki

ez a döntés, békében elfogadta a közösség véleményét és érezhetően felszabadul gondjaitól. A konventkáptalan után még egy ideig az adminisztrátor perjellel és a tanácsosokkal együtt időszerű kérdéseket beszélünk meg. Örömmel vennének Sándor atya helyére magyar lelkészt, amelyet 1931 óta a magyar közösség adott.

Május 23. Péntek

Dél előtt két órás előadásban az apátság gazdasági helyzetéről számolt be a két gazdasági megbízott. Albin atya tolmácsolt és Francisco perjel is ott volt. A gondok ellenében is megnyugtató és kiegyensúlyozott a kép. Itapeserican jó forrásvízük van, amelyet palackozva az egész iskola és monostor fogyaszt.

Május 25. Vasárnap

Vacsora után magyar „öregjeinkkel” hatalmas rendtörténeti partit rendeztünk: Linka Ödön apátúr, Iróffy Zsolt és Linka Sándor atyák voltak együtt. Albin atya a fiatalokkal beszélgetett. Ödön apátúr nagyon friss volt, minden érdekelte, élvezet volt vele beszélgetni. De már búcsúzunk. Vágyik még haza, de tudja, hogy az már az ő korában így lehetetlen.

Május 26. Hétfő

Albin atyával meglátogattuk a kriptában nyugvó rendtársakat, imádkoztunk értük, kértük őket a jövőért. Egyed atyával két éve még találkozhattunk. Nagy elődök ők. Tiszták, hősök, szentek.

Várszegi Asztrik OSB, főapát

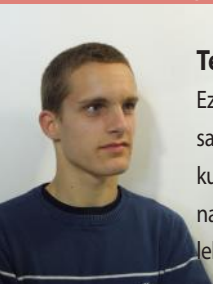

Akikre büszkék vagyunk

Kovács Márton 12.b, Kárpát-medencei Középiskolás Irodalmi Pályázat és Találkozó, Arany oklevél

Az elsős pannonhalmi diákokra jellemző lendülettel hat másik szakkör mellett jelentkeztem a rejtélyes nevű „stílyak” szakkörre is. Hamar kiderült, hogy a foglalkozások témája a szöveggondozás, így ezek hiányában két évig megfigyelő státuszban olvastam a többiek munkáit. Végül tavaly kezdtem el írni is. Bár jövőre pszichológiát szeretnék hallgatni, ez nem gondolom, hogy messze visz majd az irodalomtól.

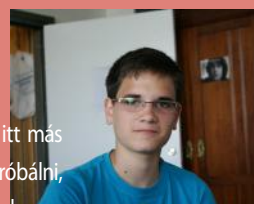

Telek Máté 11.b, latin OKTV 2. hely

Ez a harmadik tanévem Pannonhalmán, nagyon szeretek ide járni. Két oka volt annak, hogy latint kezdtem el tanulni. Egyrészt az édesanyám latintanárra, nem mellesleg gimnazista korában szintén dobogós lett az OKTV-n. Másrészt azt tapasztaltam, hogy a latin nyelv és kultúra az egész mai műveltség (nyelvek, tudományok, művészetek) egyik legfontosabb alapjául és mintájául szolgált. Az évek során nagyon megkedveltem a logikus nyelvtant, a kihívást jelentő fordításokat, valamint a sokszínű és érdekfeszítő kultúrtörténetet. Májusban lehetőségem nyílt részt venni a nemzetközi Cicero-versenyen Arpinóban, ahol 14-en képviseltük Magyarországot.

Lukács Patrik 8.a: Országos Történelem Tanulmányi Verseny 5. helyezett

Budaestről érkeztem ide Pannonhalmára. Régen nagyon sokat sportoltam versenyszerűen is azonban tudtam, hogy itt más dolgokon lesz a hangsúly. Ami tetszik a helyben, hogy itt tudok a tanulásra és a sportra koncentrálni. Szeretek új dolgokat kipróbálni, például a kosárlabdát is itt kezdtem el. Kedvenc tárgyam a történelem. Valószínűleg gazdasági irányban tanulok tovább, azonban jövőbeli terveim közé tartozik, hogy egy évet külföldön töltsék és továbbra is megyek a történelem versenyekre.

Csapláros Dániel 10.a, Savaria Országos Történelemverseny 11. helyezett

Nyíregyházáról jöttem Pannonhalmára. Osztálytársaim egy segítőkész, jóindulatú, nem csak önmagának élő fiataalt ismerhettek meg bennem. A történelem iránti rajongás és szeretet kiskorom óta elkísér, s a mai napig tart. Számomra ez a tárgy jóval több események, személyek és évszámok kusza egyvelegénél, mindig ott érzem a szövegek mögött a kor egyszerű emberének csendes munkálkodását, szenvedéseit. Egy kulcsot ad át az élet mélyebb megértéséhez, s tükröt tart elém életem helyes felhasználásához. A jövőmre vonatkozóan a magyar- történelem fakultációt választom, az érettségit követően pedig a Pázmány Péter Egyetem jogi karára szeretnék járni.

Drozdik Álmos 10.a: Ábel Jenő Országos Latin Tanulmányi Verseny: 2. hely

Pannonhalmi vagyok, szüleim a bencés gimnázium tanárai, így soha nem volt kérdés, hogy hol folytatom a tanulmányaimat a nyolc általános elvégzése után. A reál és humán tantárgyak egyaránt érdekelnek, kedvenceim az irodalom, a latin, a kémia és a biológia.

Hat éve zongorázom, és részt veszek az iskola egyházzenei képzésén is. Tagja vagyok az iskolai kórusnak.

Koleszár Balázs 12.b: Biológia OKTV 11. hely

Két éves korom óta érdekel a biológia, és minden más, ami a világ működésével kapcsolatos. Szeretem a fizikát, kémiát, az utóbbi pár évben a szociológia és a pszichológia is elkezdett érdekelni. Szeretem elemezni az engem körülvevő világot, élt és élettelen egyaránt. Tavaly ugyanebben a rovatban megemlítettem, hogy gyűrűzővizsgára készülök. Énekesmadár fajcsoportból novemberben vizsgáztam le, januárban kezdtem gyűrűzni. Rékási Tanár Úr tavaly nyugdíjba ment, így idén én folytattam a madarászszakkör vezetését. Első helyen a SZIE Állatorvostudományi karára adtam be a jelentkezésem, állatorvos szakra. Nehéz lesz elválnom ettől a helytől, szép volt ez a négy év, amikor ezt írom, már nincs három hetem sem belőle...

Telek András 10.b, Ábel Jenő Országos Latin Tanulmányi Verseny: 2. hely

Egy alföldi kisfaluból, Csólyospálosról származom. 2012-ben jöttem Pannonhalmára és ide jár a bátyám is. Egy pörgő, nyitott személyiség vagyok, rengeteg dolgot csinálok a szakköröktől kezdve a zenén át a sportig. Legjobban a kémia érdekel, de ettől nagyon távolinak látszó dolgok is közel állnak hozzám: a latin nyelv, a matematika, a filozófia, a zeneelmélet és -történet, és még sorolhatnám. Én vagyok a prímás az iskola népi zenekarában, és egyházzenei képzésre is járok. Focizni és futni is szeretek. A nagy érdeklődési körön belül jövőre a matek-kémia fakra koncentrálok majd, mert vegyészmérnöki pályára készülök.

Milbik József 11.a: Történelem OKTV 5. helyezett

Egy pörgő, életvidám srác vagyok, aki szereti mindenütt jól érezni magát és a legtöbb újdonság felé nyitott. A legkedveltebb tantárgyam a történelem, amely egyszerűen megmozgatja a gondolataimat, a fantáziámat, ezért szívesen foglalkozok vele, próbálok jobban elmerülni benne. Szívesen foglalkozom az irodalommal és a művészettörténettel. is Szabadidőmben sokat edzek, és ezáltal ténylegesen rájöttem, milyen nagy szerepe van az eltökéltségnek és a kitartásnak. Nagyon szeretem az időmet a barátaimmal közösen eltölteni. Jelenleg marketing szakember szeretnék lenni.

Pamper Zsolt 9.b: Megyei Berzsényi Dániel szavalóversenyen 1.hely,

Budapesten születtem, ott élek, oda jártam általános iskolába. A nyarakat Tihanyban töltöm, ott ismerkedtem meg a bencésekkel. Kiskorom óta szavalok. Kedvenc tantárgyam a történelem, szeretek olvasni, zenét hallgatni. Szeretem a filmeket, állandó látogatója vagyok a szerdai és szombati moziknak. Még nem tudom, hogy mi szeretnék lenni, de most úgy gondolom, hogy magyar- történelem fakultációt fogok választani. Próbálok aktívan részt venni a gimnáziumi életben, tagja vagyok a Big Bandnek és a kórusnak, szerkesztője a Pannonhalmi Zsemlének. Megtiszteltetésnek érzem, hogy első qpaci évem után bekerültem ebbe a rovatba.

Matusek Márton 10.a: Német OKTV 11. helyezett

2010-ben, egy Győr melletti kis faluból érkeztem Pannonhalmára. Nagyon szeretem az idegen nyelveket, németet, angolt és franciát tanulok. Tavaly nyáron németből felsőfokú nyelvizsgát tettem, angolból és franciából is szeretnék olyan tudásra szert tenni, mellyel már valódi élethelyzetekben is elboldogulok. A nyelveken kívül a természettudományos tantárgyakat kedvelem, nagyon szeretek matematikapéldákat megoldani, rendszeresen foglalkozok a KöMaL-ban megjelenő feladatokkal. A tavalyi évben nagy élményt jelentett számomra, hogy részt vehettem a lap budapesti díjkiosztóján, ahol érdekes előadásokat hallgathattam. Műszaki irányban szeretnék továbbtanulni.

Bajnok csapat

Futott április 15-én az ország diáksága Gödöllőn. Persze nem mindenki, de a megyei első, a legjobb iskolák futói valamennyien: atléták, triatlonosok, sok-sok igazolt versenyző, és amatőr lelkes futó állt rajthoz, hogy megmérkőzzenek a győztesnek járó babérkoszorú reményében. Évente egyszer kerül sor ilyen megmérettetésre, immáron több évtizede a gödöllői repülőtéren. Iskolánk futócsapata serdülő korosztályban (7-8-9) megyei bajnokként érkezett a versenyre, hiszen a Mosoni-Duna töltésén korábban rendezett megyei diákolimpia versenyen nem talált legyőzőre. Sokat készültek, edzetek legjobb atlétáink, hogy az év legfontosabb napján méltóak lehessenek a korábbi évek hagyományaihoz. És gyönyörűen helytálltak, illetve remekül futottak, hiszen a Török Loránd tanár úr által felkészített "qpacos" fiúk csapata állhatott fel végül a dobogó tetejére, ők nyerték meg a Mezei Futó Diákolimpia országos döntőjét. A csapat tagjai voltak Andrónyi Márton 9.b, Bodó Barnabás, 7.a Drozdík Csaba 7.a, Marsó Máté 8.a, Bencz Mátyás 9.a

Kosárlabdacsapatunk sikerei

Mi is ott voltunk Zalaegerszegen a diákolimpia országos döntőjén 2014. március végén. Öt mérkőzést játszottunk, péntektől vasárnapig. Egyetlen mérkőzésen kellett vesztesen lejönnünk a pályáról, egyetlen ponttal kikapunk a kecskeméiektől, utána a többit megnyertük. Sajnos azonban ezen a meccsen a 4 közé kerülésért játszottunk, így már csak az ORSZÁGOS 5. helyet szerezhettük meg. A torna „All Star” csapatába választották Hyross Lászlót.

A csapat tagjai voltak: Filep Dániel, Hyross László, Kiss Dömötör, Kovács Dániel, Kovács Zsombor, Marxer Benedek, Soós Mihály, Szabó Péter, Takács Ábel, Újváry Miklós, Tóth Vilmos, Vadas Ágoston

Erdőssy István, testnevelő

Ora

Pannonhalmi Húsvét

Immár több évtizedre visszatekintő hagyománya van a Pannonhalmi Szent Három Napnak. Ez idő alatt az idelátogatók száma pár tíz főről mintegy négyszázra emelkedett. Bár Pannonhalmra nem egyedüli hely e téren az országban, más szerzetesházak is otthont adnak a Szent Három Napra érkező vendégek számára, a Pannonhalmára jelentkezők száma évről-évre mindig meghaladja a főmonostor, a kollégium, valamint a bazilika befogadó-kapacitását. Fiatalokat és szépkorúakat, egyedülállókat és családokat egyaránt a vendégeink között tudhatunk. Vannak rendszeresen visszatérő vendégek, vannak, akik mások elbeszéléséből értesültek a lehetőségről, vagy olyanok is, akik ajándékba kapták a pannonthalmi tartózkodást.

Minden ide érkezőben közös, hogy az egyházi év e kiemelt időszakában tudatosan döntenek úgy, hogy megállnak, s a keresztény hit alapját képező húsvéti misztérium megértésére és befogadására törekednek. Ehhez biztosít számukra keretet a pannonthalmi bencés szerzetesközösség liturgikus rendje, a felkínált előadások sora, a személyes kíséretet elmélyítő, az önreflexiónak he-

lyet adó személyes kísérés, lelki beszélgetés, bűnbánati liturgia, a hely csöndje, szépsége és biztonságot adó, hordozó ereje.

A kezdeti években a jelentkezés és vendégfogadás egyszerű keretek között zajlott: az érkezés sorrendjében adta ki a fogadó bencés atya a szobákat. Később a jelentkezések fogadása, a viszszejelzések kiküldése már hagyományos postai úton történt. Mára mindez digitális formát és kereteket kapott. A húsvéti jelentkezés saját internetes felülettel rendelkezik, amely a főapátság honlapjáról érhető el. Mind a jelentkezés, mind az elfogadásról szóló értesítés elektronikusan történik, ami óriási segítséget jelent. A honlap szerkesztésében, fejlesztésében, az adatbázis kezelésében Szabó Zoltán és Hunyady Márton (pannonhalmi öregdiákok) vannak a segítségünkre. A sokrétű szervezési feladatkör azonban nemcsak a jelentkezések kezelését, hanem a bencés közösséggel, a külső segítőkkel, a gazdasági udvarral, a konyhával, a portaszolgálattal történő előkészítő egyeztetéseket is magába foglalja.

A pannonthalmi bencés közösség különleges fontosságú eseményként kezeli a húsvétvasárnapig tartó pár napot. Érzékelvén az ide érkező vendégek belső igényét, a kor emberének őszinte keresését,

minden eszközzel azon vagyunk, hogy vendégeink ittléte tartalmasan teljen. Két éve vezettük be azokat az előadásokat, amelyek az ünnep egyes napjainak titkára világítanak rá, segítenek a liturgiára való készülletben, vagy éppen a kor modern teológiai megközelítésével próbálják hitelesen megragadni az imádság, istenkeresés, a hit megélésének tapasztalatait.

A felnőttek, a szülők előadásokon való részvételét segítő, gyermekek számára óvodai és általános iskolai foglalkozásokat szervezünk. Jó idő esetén a kispálya vagy az arborétum is lehetőséget ad a sétára, játékra, az aktív kikapcsolódásra. A gyerekprogramok között kimagasló népszerűségűnek és feleltébb csábítónak számít a húsvétvasárnap reggeli csokinyúl-keresés, amelyre az arborétumban kerül sor.

A napoknak keretet biztosító liturgikus napirend, valamint az előadások mellett fontosnak érezzük, hogy minden vendég számára adott legyen az egyéni elcsendesedésre, pihenésre szánt idő. Ezért is döntöttünk úgy két éve, hogy a három napot nem tesszük túlszűfoltta:

eltekingettünk a kiscsoportok meghirdetésétől. Az emberi erőforrás hiánya is indokolta ezt a lépést annak ellenére, hogy tudjuk, a vendégek egy részétől az igény a kiscsoportos beszélgetésekre újra és újra megfogalmazódik. A hely megismerését elősegítendő évről-évre meghirdetünk egy túrát a közeli környékre (a Szent Imre-hegyre), valamint a monostor és az időszaki kiállítás megtekintésére is lehetőséget biztosítunk bencés atyák vezetésével. A Bencés Kiadó, valamint a Főkönyvtár állandó vendég ilyenkor, előbbi saját kiadványait, utóbbi könyvállománya duplum-példányait kínálja megvételre.

A Szent Három Nap ünneplése a nagycsütörtöki szentmisével kezdődik. Hangsúlyozottan szoktuk kérni, hogy lehetőség szerint mindenki érkezzen meg a szentmise kezdetéig. Az utolsó vacsora emlékére bemutatott szentmisében főapát úr megmossa tizenkét férfi lábát: bencések, vendégek egyaránt vannak közöttük. A misét követően a bencés közösség saját asztalánál látja vendégül az apostolokat.

Nagypéntek délelőtt egy előadás segít

a készülékben, amely Jézus megváltó szenvedésére irányítja a figyelmet. A nap kiemelt eseménye Urunk szenvedésének ünneplése, amely délután 15 órakor kezdődik. A liturgia során felhangzik Jézusnak János evangéliuma szerinti szenvedéstörténete. A passió elénekelésében évek óta a Lukács atya által vezetett Szent Márton-kamarkórus van a bencés közösség segítségére. A szertartás legmélyebb és legmegindítóbb része a kereszthódolat: a Jézus kereszthalála és keresztye előtt lerótt egyéni hódolat alkalmá. A nap hátralévő részében a mozgalmasságot mindinkább fölvaltják a csöndes imák és egyéni szemlélődés alkalmai. Az Egyház, Jézus halála által a teljes kiüresedés tapasztalatát éli át.

Nagyszombat az előző napi események fényében csöndben, várakozásban telik. A délelőtti és délutáni előadások a feltámadás művének titkát járják körül, és készítenek fel annak megünneplésére. A húsvéti vigília éjjel 21.30-kor kezdődik. Az új tűz, és új fény megáldását követően, az éjszaka sötétjében várakozó bazilikában, a húsvéti gyertya fényében hangzik fel a „Krisztus világossága!” hittel teli felkiáltása, valamint a feltámadás és megváltás tapasztalata fölött érzett örömet megéneklő Exsultet költői éneke.

Az olvasmányok az üdvösségtörténet legfontosabb mozzanatait idézik meg, miközben ismét felbúg az orgona, az oltár pedig ünnepi díszbe öltözik. Vízet szentelünk, a Krisztusban és Krisztus által megszentelt élet forrását, amely révén a keresztyén közösség egy új tagja születik újjá a keresztség szentségének kiszolgáltatása által. A jelenlévő megkeresztelt hívók számára ez az alkalom a hit megvallásának jelentőségteljes pilla-

nata is egyben, a ránk hulló víz pedig saját keresztségünkre emlékeztet minket. Felajánlaskor új kenyeret és bort helyezünk az oltárra, amelyben testet ölt Krisztusnak a világ bűneiért hozott örökérvényű és tökéletes áldozata. Benne és általa erősödik meg hitünk, és források életünk. A feltámadt új élet új fény, amelyet nem illő véka alá rejtenünk, hanem inkább tartóra tenünk, hogy fénye és jele legyen a világnak. A feltámadási liturgia végén ezért az egész közösség körmenetre indul. Az apátság belső udvarában haladó körmenetet a húsvéti gyertya, Krisztus világossága vezeti. A körmenet végén főapát úr kalácsot áld meg, s a háromnapos belső, spirituális utazás egy nagy szeretetlakomává, agapévá alakul át.

Húsvétvasárnap délelőtt az ünnepi szentmisében a húsvét lényegét jelképező üres sírról, a Feltámadottal való találkozásról hírt kapó-adó apostolokról hallunk. A pannonhalmi húsvét résztvevői maguk is apostolokká válnak: mindarról, amit ittletük alatt átéltek, megtapasztaltak, saját családjukban, közösségeikben tanúskodnak majd – ízes sóvá, tartóra helyezett lámpássá, hegyre épült várossá válva ez által.

Jó néha az idő szorításából kilépni, és hagyni, hogy a pusztaság létezés megtapasztalása tárja fel számunkra az örökévalóság mélységeit. Keresztényként – krisztusiként – részesei vagyunk Jézus szenvedéstörténetének, halálának és feltámadásának, évről-évre megéljük a nagybőjt és a húsvét kegyelmi idejét: saját megváltásunkra emlékezünk. Mert ilyenkor a Szent Három Nap történései fényében önmagunkat, az örökévalóság ablakában, újra szeretett teremtményként szemléljük, s az Életnek tiszta szívből örülünk.

Ontko Henrik OSB, a Pannonhalmi Húsvét szervezője

Életünk

Tálos Zoltán Emlékkupa

Évszámokban mondom el

Aranymise

Szép ünnepnek ígérkezik, mesterekhez jönnek a tanítványok. Kiváló időzítés öregdiák-napra. 50 év, Ambrus, Richárd és Ciprián atya egykori igazgatók és prefektusok, meghatározó alakjai sokunk személyiségfejlődésének. Féltünk és neveltünk, ámultunk, jegyzeteltünk. Mintaszerű, ünnepélyesen minimalista liturgia, egy perccel sem hosszabb, mint a vasárnapi konventmise. „Akkora, amekkora köll.” Zeng a kórus, csörömpöl az orgona. Bécser Róbert OFM (1980B) az idő hosszáról és mélységéről, réparól és tükrőről, hegycsúcsról szól. Ahonnan messze el lehet látni. Ott ülünk az oldalhajóban, az oszlop mögött, nem látunk semmit – ahogy elsőben.

Látványcsarnok

Indulunk az időszaki kiállításra, Ikon és ereklje, Mátyás atya kalauzol. A tornacsarnokban jön a hír, hogy nagyon jó, de csak most kezdjük el nézni. Várunk, várakozunk, zsong a csarnok, kedélyesen beszélgetünk. Szent Benedek-fanfár, kijönnek az építők: Gutowski Robert (1994A) tervező, és a Merkbaútól Knáb János (1983B) és József (1988B), majd megpróbálunk beszélni a mikrofonba, szavakat formálni, hangokat tagolni. Lehetetlen a helyzet, borzalmas érzés. „Akusztikailag nem értem.” Pedig még Tozóra emlékező beszéddel is készültünk, Barta József (1980A) személyében. Ezek nem süket falak.

Mozi

Szokásos háromperces filmetüd Kátai Balázsék (1967A) jóvótárból. Csettintek, és megcsinálja. Nulláról indul, az első kapavágástól, gyorsuló időben, az utolsó szögig. Annyiszor nézzük már a múltat, hogy lassan nem is kell emlékezni. Igen, a mozi.

Ez is hozzánk tartozik, egyidős az iskolával. Szabolcs atya muzika, nem tudom, mi lehet. Ambrus atyáé, ezt tudom, mi. Ezt is ünnepeljük ma. Az Ökumenikus Filmszemlén ezen a napon, talán éppen ekkor, 3. lett idei diákstábunk. Filmkurzus is van. És a tavalyi Pannonhalmi Woodstock is kijön DVD-n. Diákjaink és barátunk, Hartyándi Jenő munkája. Fotó az utódé, Horváth Tamás állandó fotós kollégánké, borítóterv Manniger Danié (2005A).

Pax-kártya

Elkészültek másodszori nekifutásra. Mindent egy lapra tettünk fel, hogy odaadhassuk az alumnusoknak, el is száll az első két sorszám. Az első példányt Hári Ferenc (1977B) kapja meg ünnepélyesen, a jelenlévők közül a legkorábban regisztrált tag. Tessék fogyasztani, visszajönni, aki pedig még nem regisztrált, annak tessék regisztrálni! Senkit nem fogunk üldözni, ígérjük.

Tálos Zoltán

Emlékkupát hirdetünk a régi kosarasoknak az iskola néhai testnevelőjének emlékére. Mindenki négy évet kapott belőle, de talán nem csak négy évre szólt. Ő 30 éven át, 1960-tól 1990-ig volt a gimnáziumban. Kinek mit jelentett? Mit a diákoknak, a bencéseknek, és mit a világnak? Kosár, fotó, életbölcseiségek. Például Horváth Edéről, a hazai ipari csodáról a Rába Gyárból, talán azért nem példakép.

Kosárba

Mindenkinek más van a fejében. „Add és fuss!” – én ebből dolgozom, más Tozó-féle háromszöget említ. Jártunk sárga távolsági busszal, meg barna UAZ-zal. Különös rövidítések, 401-es, Móvár meg Bercsényi. Sopron, közte hetven. Megnyert kupából sopronit inni – utólagos igazgatói engedéllyel.

„Megitták belőle, amit kell?” Mi még nem nagyon jutottunk be az országosba, ma már a helyezés a tét.

Fotó

Máig majdnem ugyanaz minden. Komoly tradíció, fotószakkör, nemcsak Tozó-fotók a falon. Híres persze a Mont Blanc – „A Mischabel dóm felé” –, de beivódott az „Adgi mar csendefseget” is, meg a pity-pang, amit mindig struccnak néztem, Tulp tanár úr anatómiája. A kis lépcsőházban kacsintó-hunyorító győri bencés fiú, három hónapos csecsemő – ezek már Czigány Tamás ifjúkori fotói, nyilván osztályfőnöke, Richárd (1959A) atya igazgatóságának korából. Fotólabor, ahol most tornaszertár van. Halványzöld fények, a csoda, ahogy megjelenik a kép, fixír. Nézegetjük, mutogatjuk egymásnak a fényképeinket. Maroknyi 10.B-sek on line veszik ma is méterre a filmet, hogy ébren tartsák az analóg hagyományt.

Fotókurzus, Tihanyi Fotós Hétvége, fotópályázat a Bencés Bálra. Camera obscurát is láttam. Ez is közös a napban, a fotó. Ez is Tozó. És indul a sörvirslí.

Arany ifjak

Összeállnak a régi nagyok. 1969-től 2012-ig összesen 16 csapat, mintegy 140 játékos jelentkezett. Barátokkal, drukerekkel még egyszer ennyi lehet a létszám. Csak két helyen szakad meg a lánc, a 80-as évek és a 2000-es évek elején. Senior-csoport: 1969B, 1970A, 1973A, 1977AB; Major-csoport: 1980-81AB, 1986AB, 1987AB, 1990A, 1993B, 1994B; Junior-csoport: 1998B, 1999-2000A, 2006AB, 2009AB, 2010A, 2012B. Kupactól Qpacig.

Játék

Hűvös van, azért nem annyira, mint tavaly. Három pályán játszunk: kint a kispályán keresztbe (Bástya, Falu), és bent a tornateremben, amitől most búcsúzunk. Nagy élet van, folyik a játék. Nézni is jó, közben beszélgetni, röhögni. Hogy fogjuk bírni, mik is a szabályok, kettes figura. Rákezd az eső, csúszik a pálya, a tétmeccsek beköltöznek a tornaterembe. Kint marad a grundkosár, a streetball jam szabadon. Bent csak az első helyért játszunk, mindenki legfeljebb harmadik. Komolyan kosarazunk, néha keményen, durván, de higgadtan. Derűsen fogadjuk az eredményt.

Eredmény

Három korosztályban osztunk kupát: az 1973A (senior), az 1994B (major) és a 2006AB (junior) csapata lett kupagyőztes. Pólót persze mindenki kap. Külön díj is van, a két legtechnikásabb játékos kapja a felajánlott gyógyitalt: Gedeon Péter (1986A) és Nagy Gergő (2006B). Mai kosarasaink bíraskodtak, ők választották ki a díjazottakat. Jól kiszúrták őket, sasszemmel. Nyilván ugyanúgy látnak, mint egykor mi. Mert mintha valóban lenne egy pannonthalmi iskola, nemcsak a kosarasoknak. Járt a köszönet érte. Nyilván ugyanúgy látnak, mint egykor mi. Mert mintha valóban lenne egy pannonthalmi iskola, nemcsak a kosarasoknak. Járt a köszönet érte.

Barcza István, igazgató-helyettes

Ballagás '14

A nap ugyanúgy süt, mint annyiszor máskor itt a bástyán. Most mégis nehezen hiszem, hogy ez ugyanaz a nap lenne, mint ami eddig figyelt minket. Ő barnított le a nyáron, majd nézte végig, ahogy elköszönünk szüleinktől a keresztnél. Ő világította meg a kispálya vörös burkolatát és fagyos sétáinkat a várkörön. Ha mindezt ilyen barátságosan szemlélte, most miért süt a szemembe? Még nehezebb elhinni, hogy mindent látott már. Hogy nincs új a nap alatt. Hiszen mi, kedves 12. évfolyam, ma ballagunk el Pannonhalmáról először és utoljára.

A búcsúzást még mindig nem tudtam megszokni, pedig sokat gyakoroltuk már. Legjobb lenne egyszerűen túl lenni rajta. Majd a busz ablakából integetni, mint annyiszor. Elkerülve az utolsó esetlen mondatokat követő csendet, mert mégis csak kell valami megnyugtatót mondani. Például, hogy vigyázzok magamra, majd írok, gondolok rád. Jobb lenne most is egyszerűen tovább állni, azzal a megszokott tudattal, hogy

úgy is megint találkozunk. De most itt a félelem, hogy talán mégse. Valahogy sokkal könnyebb azt mondani, Isten hozott, mint azt, hogy Isten veled. Megértjük-e egymást évek múlva is úgy, ahogy most? Újra lehet kezdeni a félbehagyott mondatokat?

Biztos vagyok benne. Megértjük majd egymást. Mert ebben a hat, négy évben mind megtanultunk pannonthalmiul. Ezt a furcsa nyelvet, még ha kicsit akcentussal is, de már folyékonyan beszéljük. Pannonthalmiul beszélgetünk az ebédre várva, így írnak a zöld táblára, levelezünk stúdiomon. Így visszük le a szemetet, sugunk az órákon, még a zigzagát is pannonthalmiul üvöltjük az AB focimeccsei alatt. Ilyenkor úgy érzem, ezen a nyelven csak ordítani, vagy suttozni lehet.

És nem csak megértjük azt, ami körülöttünk történik, hanem mesélni is tudunk róla. Például a tanárokról. Szép lassan kezdtük kihallani mondataik mögül azok valódi értelmét. Egyre kevesebbszer háborodtunk fel, hogy „ebből az órából megint semmit nem értettem”. Persze ők is csak tanulják a nyelvet, vannak, akik már évtizedek óta, vannak, akik idén kezdték az intenzív nyelvkurzust. Mostanra tudok annyira én is pannonthalmiul, hogy rácsodálkozom néha kiejtésükre, pontos mondataikra. Azokra a finomságokra, amikhez nem elég a nyelvérzék, odafigyelés is kell. Amikor nekünk mondja, és mégis érzed, csak neked szól. Egy egyszerű „hogy vagy?” mögötti aggódásról beszélek most. A szemrehányás közbeni cinkos mosolyról. Mert akármit tehetek, mégis csak egy nyelvet beszélünk.

Szünetekben az otthoniak is megtanulhattak pár szót. Nálunk például a boltos néni tudja, hogy a laudetur Jesus Christus magyarul

azt jelenti, hogy kezeit csókolom. S megértően rábólint, hogy szervusz.

A kedvenc pannonthalmi szavam a szabadság. Tudom, hogy vannak, akik meglepődnek ezen, volt egy idő, amikor én is szentül meg voltam győződve, hogy a Bakonyt a bencések emelték, hogy ne lássak hazáig. Ez a pannonthalmi szó, 'szabadság' nyersfordításban magyarul így hangzik: vedd észre. Amikor kézen fogva megmutatják neked azt, amiben eddig térdig álltál: hogy eldönthesd beúszol-e a mélybe. Hogy meddig úszunk, még nagyon sokára derül ki. A pannonthalmi nyelv szépsége igazából az, hogy ilyenek vannak benne. Hogy a szabadság szó jelentése a prefektusi szobától az óceán túlsópartjáig tart.

Megkérdeshetnétek, miért jó megtanulni pannonthalmiul. Kevesen beszélnek, nincs belőle nyelvvizsga, tehát az érettségien pluszpont sem jár érte. Teljesen igaz, pannonthalmiul nem kell megtanulni. Tulajdonképpen nem is lehet, mert ez a nyelv nem létezik, mi találtuk ki. Nincsenek külön szavai, nincs saját nyelvtana. Most is magyarul beszélek, mind értitek. Csak mi vagyunk itt együtt, még egy darabig. Mi voltunk itt. Rohantunk a főlépcsőházban, elfutva a stúdiók, a zöld tábla, a szemetet alig bíró hetedikesek mellett, ki a főkapun le a várkörre, hogy elkezdjük Boldogasszony-köreinket, a feketett nyolcasok végtelenjét. A szerda esti filmre nem mentem el, de elmeséltem, majd én a péntek estét. És amikor nincs mit mondjunk egymásnak, mert minden történetet hallottunk már: még a csöndben is pannonthalmiul hallgatunk.

Ebben a nyelvben a mondatok általában ésszel kezdődnek. Sőt vannak olyanok, nem is kevés, amelyek ésszel fejeződnek be. Talán ezért nem lehet igazán pannonthalmiul elköszönni. Isten veletek. És...

Pannonhalma, Isten véled!

XII.A

Osztályfőnök: Ontko Henrik OSB

Prefektus: Török Loránd

Berecz András	Kövessi Levente
Borda Árpád	Kövessi Sándor
Czukor Kristóf	Lobmayer Miklós
Csenár Bálint	Lovász Levente
Dombi József	Mihály Marcell
Fejes Lóránt	Móricz Rafael
Fodor Dániel	Németh Imre
Hianek Balázs	Nyögér János
Hyross László	Pauli Bence
Janka Ferenc	Pusztai Ferenc
Jászberényi András	Soós Mihály
Kámán Roland	Tóth Máté
Koltai Péter	Ujszászi Rajmund

XII.B

Osztályfőnök: dr. Juhász-Laczik Albin OSB

Prefektus: Rác Gergely

Böhm Róbert	Martini Máté
Czétényi Gellért	Mészáros István
Csicsák Máté	Nagy Levente
Drozdík Gergely	Oláh Hunor
Dula János	Papp Márton
Éder Dániel	Rác Bence
Füst Balázs	Rajta László
Halász Tibor	Sas Alexander
Hunyaddobrai András	Stangl Péter
Huszár Máté	Szabó Gergely
Jelenfi István	Szele Márton
Kerekes Attila	Szelestei Bálint
Késmárki Károly	Szőcs Dávid
Kiss András	Takács Ábel
Koleszár Balázs	Takács Levente
Kovács Márton	Tóth Benedek
Krupp Kristóf	Tóth Vilmos
Liska Dávid	Ujváry Miklós
Lőre Tamás	Vadas Ágoston
Markovics Márk	Varga Gábor

